

Lagrådsremiss

En utvidgad insamling och utlämning av djurhälsodata

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 12 december 2024

Peter Kullgren

Maria Wetterling
(Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I denna lagrådsremiss föreslås en utvidgad skyldighet för veterinärer att lämna uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur och om andra åtgärder för behandling av djur, s.k. djurhälsodata, till Statens jordbruksverk (Jordbruksverket). Det föreslås även en sekretessbrytande bestämmelse för att göra det möjligt för Jordbruksverket att lämna ut sådana uppgifter till privata avels- och djurhälsoorganisationer som har ett behov av uppgifterna i sin verksamhet. Vidare föreslås att det införs en bestämmelse om tystnadsplikt för den som deltar eller har deltagit i verksamhet hos en organisation för avel eller djurhälsa när det gäller djurhälsodata. Förslagen innebär en komplettering till de bestämmelser om insamling och utlämnande av uppgifter om användning av antimikrobiella läkemedel för behandling av djur som trädde i kraft den 1 april 2023.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2025.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Lagtext	4
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.	4
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	5
2.3	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	7
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Historik när det gäller djursjukdata	8
5	Insamling av uppgifter om antimikrobiella läkemedel	9
6	Regler om behandling inom djurens hälso- och sjukvård	10
6.1	Förordnande av läkemedel	10
6.2	Andra bestämmelser om behandling av djur	11
6.3	Skyldighet att föra journal	12
7	En utökad uppgiftsskyldighet för veterinärer	13
8	Utlämnande av uppgifter till privata aktörer och tystnadsplikt	23
9	Reglering av personuppgiftsbehandling	28
10	Konsekvenser	32
10.1	Konsekvenser för berörda myndigheter	32
10.2	Konsekvenser för Distriktsveterinärerna och privata aktörer	34
11	Författningskommentar	37
11.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.	37
11.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård	37
11.3	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	39
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian En utvidgad insamling och utlämning av djurhälsodata	40
Bilaga 2	Promemorians lagförslag	41
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	45

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m,
2. lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård,
3. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.¹

dels att rubriken närmast före 9 c § ska lyda ”Tystnadsplikt vid offentlig kontroll”,

dels att det ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

Den som deltar eller har deltagit i verksamheten hos en organisation som har fått rätt att anordna kontroll enligt 3 § 2 får inte obehörigen röja eller utnyttja uppgifter som han eller hon har tagit del av, om uppgifterna är sådana som avses i 2 kap. 4 a § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 a och 5 §§ lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 a §¹

En veterinär ska till Statens jordbruksverk lämna uppgifter om *användning av antimikrobiella läkemedel för behandling av djur.*

En veterinär ska till Statens jordbruksverk lämna uppgifter om

1. användning av läkemedel för behandling av djur, och

2. andra åtgärder för behandling av djur.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten för veterinärer i enskild verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten för veterinärer i allmän verksamhet.

Lydelse enligt prop. 2024/25:57

Föreslagen lydelse

5 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från kravet i 1 a § andra stycket att journaler ska vara skrivna på svenska,

2. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §,

3. omfattningen av uppgiftsskyldigheten enligt 4 a § för veterinärer i enskild verksamhet,

3. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur

4. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur

¹ Senaste lydelse 2023:90.

² Senaste lydelse 2025:000.

i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

4. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

5. de ytterligare skyldigheter för vårdgivare och djurhälsopersonal som behövs för en god och säker vård.

i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

5. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

6. de ytterligare skyldigheter för vårdgivare och djurhälsopersonal som behövs för en god och säker vård.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten enligt 4 a § för veterinärer i allmän verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

2.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 30 kap. 25 d §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

25 d §

Sekretessen enligt 23 § hindrar inte att en uppgift lämnas ut till en organisation för avel eller djurhälsa som har fått rätt att anordna kontroll enligt 3 § 2 lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. enligt vad som föreskrivs i förordningen (2025:000) om djurhälsoregister.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2025.

3 Ärendet och dess beredning

Jordbruksverket fick 2018 i uppdrag av regeringen att utvärdera hur systemet för inrapportering av läkemedelsbehandlingar och behandlingar av smittsamma sjukdomar hos livsmedelsproducerande djur (s.k. djursjukdata) fungerar samt bedöma vilka eventuella brister som finns och lämna förslag till förbättringsåtgärder. Uppdraget redovisades 2019 i rapporten *Åtgärder för förbättrad inrapportering av djursjukdata*. Jordbruksverket föreslår ett antal åtgärder för att komma till rätta med bristerna, bl.a. att bestämmelser om veterinärernas skyldighet att lämna uppgifter ska införas i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Inom Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har därefter promemorian *En utvidgad insamling och utlämning av djurhälsodata* tagits fram. I promemorian föreslås lag- och förordningsändringar för att göra det möjligt för Jordbruksverket att samla in uppgifter från veterinärer om användning av läkemedel för behandling av djur och om andra åtgärder för behandling av djur, s.k. djurhälsodata. Det föreslås också författningsändringar för att göra det möjligt för berörda myndigheter att utbyta djurhälsodata utan hinder av sekretess och för Jordbruksverket att lämna ut sådana uppgifter till privata avels- och djurhälsoorganisationer som har ett behov av uppgifterna i sin verksamhet.

En sammanfattning av promemorians förslag finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning över remissyttrandena finns tillgänglig hos Landsbygds- och infrastrukturdepartementet (LI2024/00193).

4 Historik när det gäller djursjukdata

Med djursjukdata avses uppgifter från veterinärer om läkemedelsbehandlingar och vissa andra behandlingar av livsmedelsproducerande djur och hästar. Insamlingen av djursjukdata påbörjades 1982, inledningsvis genom att lantbruksnäringen ansvarade för ett register över uppgifterna enligt avtal mellan staten och Lantbrukarnas Riksförbund. Sedan 1999 har uppgifterna rapporterats in till Jordbruksverket, som då också övertog ansvaret för registret. Andra aktörer, både myndigheter och privata organisationer, har på olika sätt fått tillgång till uppgifter från registret. Djursjukdata lämnades inledningsvis ut till Svensk Mjolk och därefter till Växa Sverige, som har tagit över viss husdjursverksamhet från Svensk Mjolk.

Uppgifterna har använts som underlag av Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) för att kartlägga djurhälsoläget i Sverige och för att övervaka användningen av läkemedel. Växa Sverige har använt uppgifterna för sitt arbete med avel och djurhälsa när det gäller nötkreatur.

Bestämmelser om veterinärernas skyldighet att lämna uppgifter till Jordbruksverket har tidigare funnits i Jordbruksverkets föreskrifter, men

bestämmelserna upphävdes den 1 november 2023. Bestämmelserna har baserats på mer allmänt hållna bemyndiganden i lag och förordning, och ett problem med detta har varit att uppgiftsskyldigheten kommit i konflikt med andra bestämmelser om tystnadsplikt för och sekretess hos veterinärer. Det har också saknats en reglering om utlämnande av uppgifter till andra myndigheter och privata aktörer.

Jordbruksverket gör i rapporten Åtgärder för förbättrad inrapportering av djursjukdata från 2019 bedömningen att djursjukdataregistret är en informationskälla med stor potential att bl.a. kunna bidra i arbetet med djurhälsa och antibiotikaresistens och i kommunikationen av svenska mervärden. Djursjukdata gör det möjligt att följa användningen av läkemedel och är viktigt för förebyggande djurhälsovård på gårdsnivå och för att få en bild av det totala djurhälsoläget i landet. Djursjukdata ligger även till grund för avelsvärdering och forskning. I rapporten konstateras dock att djursjukdataregistrets kvalitet är låg bl.a. på grund av bristande inrapportering vilket gör att registrets uppgifter inte är tillförlitliga. Systemlösningen för djursjukdata upplevs dessutom som krånglig att rapportera till samtidigt som de uppgifter som begärs in inte fullt ut matchar behoven.

5 Insamling av uppgifter om antimikrobiella läkemedel

Medlemsstaterna är enligt EU-rätten skyldiga att samla in vissa uppgifter om veterinärmedicinska läkemedel och foder som innehåller läkemedel. Bestämmelser om detta finns dels i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG, herefter EU-förordningen om veterinärmedicinska läkemedel, och dels i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/4 av den 11 december 2018 om tillverkning, utsläppande på marknaden, användning av foder som innehåller läkemedel, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 183/2005 och om upphävande av rådets direktiv 90/167/EEG, herefter EU-förordningen om foder som innehåller läkemedel. Förordningarna tillämpas i huvudsak från och med den 28 januari 2022.

Uppgiftsskyldigheten i EU-förordningen om veterinärmedicinska läkemedel gäller enbart försäljningsvolym och användning av antimikrobiella läkemedel. För att göra det möjligt att samla in och rapportera sådana uppgifter har nya bestämmelser om skyldighet för veterinärer att lämna uppgifter införts i svensk rätt. Bestämmelserna, som trädde i kraft den 1 april 2023, finns i 2 kap. 4 a § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Bestämmelserna innebär en skyldighet för en veterinär att lämna uppgifter till Jordbruksverket om användning av antimikrobiella läkemedel för behandling av djur. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten. I 2 kap. 2 § förordningen (2009:1386) om verksam-

het inom djurens hälso- och sjukvård anges att en veterinär som har ordinerat eller förskrivit antimikrobiella läkemedel för behandling av djur, eller foder som innehåller sådana läkemedel, ska lämna uppgifter till Jordbruksverket om

1. det läkemedel som har ordinerats eller använts,
2. orsaken till behandlingen,
3. det djur eller den djurgrupp som ordinationen eller användningen avser, och
4. den anläggning där djuret eller djurgruppen hålls.

Jordbruksverket får enligt 2 kap. 3 § 4 samma förordning meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas, om hur och när uppgifterna ska lämnas och om sådana undantag från uppgiftsskyldigheten som är förenliga med fullgörandet av Sveriges skyldigheter enligt artikel 57 i EU-förordningen om veterinärmedicinska läkemedel. Sådana bestämmelser finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2023:7) om veterinärens skyldighet att lämna uppgifter om ordinerade eller förskrivna antimikrobiella läkemedel.

6 Regler om behandling inom djurens hälso- och sjukvård

6.1 Förordnande av läkemedel

En veterinär som har legitimation eller den som har annan behörighet att utöva veterinäryrket har rätt att förordna läkemedel för behandling av djur. Förordnande är ett samlingsbegrepp för förskrivning av läkemedel på recept och rätten att utfärda rekvisitioner. När en förskrivare beställer läkemedel från ett öppenvårdsapotek till sin klinik för användning vid vård och behandling görs det genom rekvisition. En betydande andel av läkemedel för användning till djur tillhandahålls från öppenvårdsapoteken via rekvisition. Detta kan förklaras av hur djurens hälso- och sjukvård är organiserad. Förutom den vård som sker på djursjukhus och kliniker bedrivs omfattande ambulerande djursjukvård av landets distriktsveterinärer och privatpraktiserande veterinärer. I denna verksamhet som rör framför allt lantbrukets djur och hästar använder veterinärer rekvirerade läkemedel, vilka lagras på kliniken och medförs i fordonet för att användas för nödvändig läkemedelsbehandling vid besök på gårdarna. Läkemedel som vid behandlingstillfället lämnas ut till djurhållaren i mindre antal doser för att täcka djurets behov till dess läkemedlet kan expedieras från öppenvårdsapotek kallas jourdos. Recept utfärdas vid behov för uppföljande behandling. Även vid behandlingar på djursjukhus och kliniker används rekvirerade läkemedel, t.ex. vacciner och medel för att söva djur.

Förordnande av läkemedel regleras i 13 kap. läkemedelslagen (2015:315) och i Läkemedelsverkets föreskrifter (HSLF-FS 2021:75) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit.

6.2 Andra bestämmelser om behandling av djur

Bestämmelser om behandling av djur med läkemedel finns också i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:21) om veterinärs ordination av läkemedel, djurhållares registrering av uppgifter samt operativa ingrepp som djurhållare får utföra.

Enligt föreskrifterna avses med att ordinera ett läkemedel att bestämma vilket läkemedel ett specifikt djur eller djurgrupp ska behandlas med och hur läkemedlet ska användas. En veterinär får bara ordinera läkemedel till ett djur när det finns behov av det och ska särskilt överväga behovet vid ordination av antimikrobiella läkemedel, läkemedel som innehåller hormoner, narkotiska läkemedel och teknisk sprit. För att en veterinär ska få förskriva eller i andra situationer ordinera läkemedel till ett djur eller en djurgrupp krävs att veterinären har utfört en klinisk undersökning eller någon annan lämplig bedömning av hälsotillståndet hos djuret eller djurgruppen (2 kap. 1 §). En veterinär får, med vissa begränsningar, förskriva eller tillhandahålla läkemedel till en djurhållare för behandling som har ordinerats av en veterinär. Veterinären får dock bara förskriva eller tillhandahålla läkemedel till djurhållare med en annan veterinärs ordination som grund om veterinären har god kunskap om underlaget för ordinationen (3 kap. 1 §). Som huvudregel får läkemedel förskrivas eller tillhandahållas till djurägaren endast för behandling som ska ske inom fyra veckor från ordination (3 kap. 3 §).

Föreskrifterna innehåller också bestämmelser om s.k. villkorad läkemedelsanvändning, dvs. sådan användning av läkemedel av djurhållaren som sker efter förskrivning av en veterinär, men utan att veterinären kliniskt har undersökt djuret eller djuren i anslutning till användningen (5 kap.). Sådan förskrivning kan ske endast för vissa kategorier av lantbruksdjur och under förutsättning att en rad villkor uppfylls. Veterinären ska bl.a. i efterhand journalföra de läkemedelsbehandlingar som djurhållaren har utfört.

Ytterligare bestämmelser om behandling av djur finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:19) om djurhälsopersonal. Med djurhälsopersonal avses, enligt 1 kap. 4 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, personer som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som

- har legitimation enligt lagen eller föreskrifter meddelade med stöd av lagen (veterinär eller djursjukskötare),
- är hovslagare eller personal med legitimation inom humansjukvården med godkännande enligt lagen,
- enligt lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen tillfälligt utövar yrket i Sverige, eller
- har ett särskilt tillstånd att utöva ett yrke inom djurens hälso- och sjukvård.

I SJVFS 2023:19 finns bestämmelser om delegering av uppgifter till annan djurhälsopersonal (4 kap.), om situationer då annan djurhälsopersonal än veterinärer får behandla djur (5 och 6 kap.) och om villkor för att en veterinär ska få tillhandahålla läkemedel till annan djurhälsopersonal för att dessa personer i sin tur ska behandla djur (7 kap.).

I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2023:20) om den som utan att tillhöra djurhälsopersonalen yrkesmässigt utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård samt om veterinärs tillhandahållande av läkemedel till sådana personer finns bestämmelser bl.a. om behandlingar som får utföras av andra än djurhälsopersonal, t.ex. djurvårdare. Det regleras också i vilka situationer veterinärer får tillhandahålla läkemedel för behandling av djur till sådana personer.

6.3 Skyldighet att föra journal

Enligt SJVFS 2023:19 ska den som tillhör djurhälsopersonalen föra journal över samtliga konsultationer och ska vid journalföringen vara synnerligt noggrann och omsorgsfull. Konsultationer som rör allmänna frågor behöver dock inte journalföras (3 kap. 1 §). Journal ska föras i direkt anslutning till en konsultation eller, om det finns någon särskild omständighet som gör att det inte går, så snart det är möjligt och i normalfallet inom ett dygn. Konsultationer i form av besättningsbesök som innefattar flera delar såsom förberedelser inför besök, besöket i sig samt efterarbete i form av kontroll av produktionsdata m.m. får journalföras efter att alla delar har slutförts. En veterinär som journalför behandlingar som har utförts i samband med villkorad läkemedelsanvändning enligt SJVFS 2023:21 får dock föra journal inom den tidsrymd som anges i de föreskrifterna (3 kap. 2 §).

En journal ska föras på ett sådant sätt att det går att ta fram uppgifter om en konsultation som gäller ett specifikt djur eller en specifik djurgrupp vid en given tidpunkt. Om flera personer som tillhör djurhälsopersonalen undersöker eller behandlar ett djur eller en djurgrupp vid samma konsultation ska varje person säkerställa att de undersökningar och behandlingar som han eller hon har utfört journalföras. Om de som har undersökt eller behandlat djuret eller djurgruppen arbetar på samma arbetsplats ska alla journalanteckningar vara samlade. Om en djurvårdare har undersökt eller behandlat ett djur eller en djurgrupp ska den veterinär som har ordinerat behandlingen säkerställa att behandlingen blir journalförd. Den som tillhör djurhälsopersonalen och har haft ansvar för en konsultation får överlåta åt någon annan att skriva en journalanteckning över konsultationen. Detta gäller bara om den som har haft ansvar för konsultationen kontrollerar att journalföringen är korrekt samt signerar journalanteckningen (3 kap. 5 §).

En journal ska för varje konsultation i tillämpliga delar innehålla uppgifter om datum för konsultationen, anamnes inklusive skäl för konsultationen, djurets eller djurgruppens kliniska status, vilka undersökningar, utredningar, behandlingar eller andra åtgärder som har utförts på djuret eller djurgruppen (inklusive en beskrivning av hur åtgärderna har utförts och av vem samt, när det är relevant, en plan för fortsatta åtgärder), diagnos och eventuella differentialdiagnoser, eventuell kommunikation med djurhållaren om differentialdiagnoser, behandlingsalternativ, prognos samt plan för fortsatta åtgärder, vilka eventuella råd som har getts till djurhållaren inklusive eventuella hemgångsråd, samt namn och titel på den eller de som har ansvarat för undersökningarna och behandlingarna (3 kap. 9 §).

Vid behandling med läkemedel ska journalen även innehålla uppgifter om läkemedlets namn, styrka och dosering inklusive behandlingstidens längd samt administrationsätt och i tillämpliga fall injektionsställe (3 kap. 10 §).

7 En utökad uppgiftsskyldighet för veterinärer

Regeringens förslag: Skyldigheten för veterinärer att lämna uppgifter om användning av antimikrobiella läkemedel till Jordbruksverket enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska utökas så att den även omfattar användning av andra läkemedel för behandling av djur än antimikrobiella läkemedel samt andra åtgärder för behandling av djur.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ett stort antal remissinstanser är positiva till att en utökad uppgiftsskyldighet införs, däribland *Länsstyrelserna i Gotlands, Jämtlands, Stockholms, Södermanlands, Västra Götalands och Östergötlands län* samt *Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket, Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Svenska Kennelklubben (SKK), Svenska Samernas Riksförbund, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Växa Sverige*.

Länsstyrelserna i Gotlands, Norrbottens, Södermanlands och Östergötlands län framför bl.a. att tillgång till djurhälsodata kommer att underlätta verksamheten med tillsyn över djurhälsopersonal och offentlig kontroll av djurhållares hantering av läkemedel. Länsstyrelsen i Gotlands län och *Folkhälsomyndigheten* påpekar att djurhälsodata även är av betydelse för folkhälsan. *SLU* anser att djurhälsodata är en informationskälla med stor potential att kunna bidra i arbetet med djurhälsa och antibiotikaresistens. *Axfoundation, Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Stiftelsen Lantbruksforskning och Stiftelsen Hästforskning* framför att djurhälsodata är viktigt för att kunna bedriva kvalitativ forskning inom djurhälsa och djurvälstånd samt för utveckling av djurens hälso- och sjukvård. *Växa Sverige* ser fram emot att åter kunna använda data över sjukdomsdiagnoser kopplade till individ och besättning i sitt förebyggande djurhälsoarbete och avelsarbete för hälsa hos nötkreatur.

Sveriges veterinärförbund (SVF) ser mycket positivt på att paragrafen utvidgas så att alla läkemedel, inte bara antimikrobiella, omfattas av rapporteringskravet och anser också att det är rimligt att ett rapporteringskrav på andra åtgärder för behandling av djur införs. *SKK* uppfattar det också som mycket glädjande att någon avgränsning till livsmedelsproducerande djur inte gjorts i förslaget.

Många remissinstanser, däribland *Anicura, Evidensia, Gård & Djurhållsan, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Länsstyrelserna i Gotlands, Södermanlands och Västra Götalands län, SLU, SVA* och *SVF*, framhåller vikten av att precisera vilka läkemedel och vilka typer av behandlingar

som ska rapporteras för att skapa en tydlighet för de veterinärer som omfattas av uppgiftsskyldigheten. *Förvaltningsrätten i Jönköping* anser att omfattningen av de uppgifter som ska lämnas av veterinärerna behöver förtydligas för att konsekvenserna ska kunna bedömas.

Gård & Djurhälsan, LRF, SVA och *Svenska Fåravelsförbundet* påpekar också att kraven måste vara motiverade och att nyttan med uppgifterna måste stå i rimlig proportion till den ökade arbetsinsatsen och kostnaden för veterinären som ska rapportera uppgifterna. *Gård & Djurhälsan* och *LRF* menar också att utan en tydlig avgränsning finns risk för variationer i inrapporteringen och brister i kvaliteten som gör att syftet med insamlingen inte kan uppnås.

LRF påpekar att det finns många åtgärder utöver medicinering som syftar till att förbättra djurhälsan och som djurhållaren själv vidtar. *SVF* oroas av de exempel som tas upp i promemorian, dvs. beslut om avlivning som sker utan läkemedelsanvändning, åtgärder vid förlösningssproblem och behandling av mastit (dvs. juverinflammation) genom tätare mjölkning. *LRF* och *SVF* menar att rapporteringsskyldigheten bör begränsas till sådana uppgifter som ingår i veterinärens journalföringsplikt enligt Jordbruksverkets föreskrifter och som har en diagnos- eller behandlingskod i de journalsystem som används. *SLU* frågar sig om uttrycket ”andra åtgärder för behandling av djur” syftar enbart på behandling som veterinären själv utfört eller även på råd om fortsatt vård som lämnas till djurägaren och som denne förväntas utföra. Om veterinären ska rapportera i övriga åtgärder för behandling som djurägare eller djurskötare själva utfört behöver därför eventuellt även djurhållarens skyldighet att journalföra icke-medicinska åtgärder för behandling utökas. *Axfoundation* och *Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien* föreslår att lagtexten förtydligas så att det framgår att veterinären ska lämna uppgifter om ordinerings eller förskrivning av läkemedel för behandling av djur och av andra åtgärder för behandling av djur.

Anicura och *Evidensia* framför att formuleringen ”andra åtgärder för behandling av djur” kan tolkas som alla journaldata och menar att en sådan extensiv rapportering är alltför långtgående och kan leda till skada för både företag, kunder och den enskilda medarbetaren. *Evidensia* anser att det inte kan anses rimligt att privata bolag ska dela med sig av sådan information som kan missbrukas och kraftigt försämra bolagens konkurrenssituation och menar att det inte finns tillräckligt skydd i sekretesslagstiftningen för att förhindra att affärskritisk information hamnar i fel händer. Inrapporteringen bör avgränsas betydligt till samhällskritiska data såsom antibiotikaanvändning.

Lundens djurhälsa anser att för djurslaget gris bör endast behandlingar med antibiotika rapporteras till Jordbruksverket. Anledningen är att aveln för gris bedrivs av internationella företag och inte nationellt. Därför kommer betydelsen av ett insamlande av alla data för avel utöver antibiotikaanvändningen att vara oväsentlig.

Ett antal remissinstanser, däribland *Anicura, Gröna arbetsgivare, Gård & Djurhälsan, LRF, Länsstyrelserna i Gotlands, Södermanlands* och *Västra Götalands län* och *Svensk Fågel* framhåller också vikten av att det finns tillförlitliga och lättillgängliga system för rapportering för att minska den administrativa bördan för berörda veterinärer. *Gröna arbetsgivare, JEB AB, Länsstyrelsen i Jämtlands län* och *SVF* tar upp betydelsen av att

ytterligare arbete läggs ner på att samordna diagnos- och behandlingskoder i djurhälsoregistret med de koder som används i de journalföringsprogram som används av landets kliniskt verksamma veterinärer. JEB AB påpekar också att en korrekt inrapportering skulle underlättas om veterinären via sitt journalsystem kan söka fram anläggningsnummer för läkemedelsrapporteringen från Jordbruksverkets register över nötkreatur (CDB), vilket skulle kräva ytterligare sekretessbrytande bestämmelser.

Gård & Djurhälsan, LRF, Jordbruksverket och *SVA* menar att det är viktigt att de djurhälsodata som samlas in håller tillräckligt hög kvalitet och kan användas, att de brister som sedan tidigare identifierats i dagens system åtgärdas, och att detta följs av ett löpande kvalitetsarbete. *Gård & Djurhälsan* och *LRF* framhåller också att det även är viktigt att klargöra hur det kommer att kontrolleras att reglerna följs, eftersom bristande inrapportering i stor utsträckning har påverkat möjligheterna att använda djurhälsodata hittills.

LRF påpekar vidare att för att uppgifterna i registret ska kunna användas för de behov och syften som näringen har är det viktigt att branschorganisationer och djurhållare får vara med i det fortsatta arbetet kring framtagande av regelverk och digitala system. *Anicura, Evidensia* och *Gröna arbetsgivare* anser att om insamling och utlämning av djurhälsodata ska inkludera alla djurslag, så borde en dialog föras med företrädare för djursjukvårdsbranschens alla grenar, vilket inte har skett. *Gröna arbetsgivare* förespråkar liksom *Evidensia* en återremittering av förslaget till Jordbruksverket för att i samråd med branschen utreda konsekvenserna av förslaget, vilket bör inkludera en specifik analys av hur de data som privata aktörer inom djursjukvården delar med sig av till Jordbruksverket ska skyddas.

Jordbruksverket framför att myndigheten först behöver utreda vilka uppgifter som ska samlas in för att uppfylla de syften med djurhälsodata som anges i promemorian. Därefter kan de tekniska systemen för inrapportering anpassas. Detta behöver göras i samråd med de organisationer som kommer att arbeta utifrån resultatet av insamlade djurhälsodata. En viktig uppgift som också kommer att ta tid är att kommunicera med veterinärerna så att de kan börja rapportera in de uppgifter som krävs av dem. *Jordbruksverket* bedömer därför att datumet för ikraftträdande av de nya bestämmelserna på lag- och förordningsnivå behöver senareläggas för att förhindra att det blir ett glapp mellan att författningsändringarna träder i kraft och att det blir möjligt att rapportera in uppgifterna i *Jordbruksverkets* system.

Gröna arbetsgivare saknar en analys av situationen med veterinärer i större verksamheter som kliniker och djursjukhus där flera veterinärer kan vara involverade i ett enda djurs ordinationer av läkemedel och behandlingar. *Gröna arbetsgivare* undrar om en veterinär i en sådan verksamhet kan hållas personligt ansvarig eller om verksamhetsansvar ska tillämpas för skyldigheten att rapportera. *JEB AB* anser att då rapporteringen ofta sköts genom det journalsystem som används i en verksamhet bör ansvaret för inrapporteringen för verksamheter med många anställda ligga på vd:n eller en medicinskt ansvarig veterinär. En nyanställd veterinär har mycket liten påverkansmöjlighet vad gäller verksamhetens journalsystem och kan därför inte hållas ansvarig. Även *SVF* poängterar vikten av att det förslag som lades i fram i betänkandet *Bättre förutsättningar inom djurens hälso-*

och sjukvård (SOU 2022:58) om verksamhetsansvar inom veterinärsektorn genomförs. Det är inte rimligt att en veterinär belastas i de fall omständigheter utanför veterinärens egen kontroll resulterat i felaktigheter.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län framför att länsstyrelsen visserligen kan meddela de förelägganden, eventuellt kombinerat med vite, som behövs för att lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Länsstyrelsen saknar dock andra verktyg i de fall där djurhälsopersonal inte vill åtgärda de brister som påtalas vid en tillsyn, och föreslår att bristande inrapportering av djurhälsodata ska straffsanktioneras eller att sanktionsavgifter ska införas. *Länsstyrelserna i Gotlands och Jämtlands län* förespråkar också sanktionsavgifter. Även *Länsstyrelsen i Östergötlands län* anser att det vore önskvärt med någon form av sanktion och påpekar att Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård endast bedömer den veterinärmedicinska delen av tjänsteutövningen och inte efterlevnad av rapporteringsskyldighet. *Lundens djurhälsa* anser däremot att det är att gå för långt att veterinären ska riskera sanktionsavgifter för att någon annan än veterinären själv inte fullgjort sina förpliktelser och invänder mot att det inte görs någon skillnad på att rapportera veterinärens egna behandlingar och att rapportera en djurägares behandlingar inom ramen för villkorad läkemedelsanvändning. Redan i dag är principen att möjligheten till villkorad läkemedelsanvändning dras in om djurhållaren inte journalför behandlingarna, vilket leder till en god regelefterlevnad.

Kommerskollegium bedömer att förslaget behöver anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden vad gäller kravet på veterinärer att lämna uppgifter om användning av läkemedel och om andra åtgärder för behandling av djur eftersom det utgör krav på tjänsteverksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Varför bör djurhälsodata samlas in?

Jordbruksverket har tidigare samlat in uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur och uppgifter om vissa andra behandlingar av djur genom den rapportering som gjorts av veterinärer till djursjukdataregistret. Rapporteringsgraden var av olika anledningar låg, och djursjukdataregistret har därför inte varit helt tillförlitligt. Insamlingen upphörde den 1 november 2023, med undantag för den insamling av uppgifter om användning av antimikrobiella läkemedel för behandling av djur som sker med stöd av nuvarande bestämmelse i 2 kap. 4 a § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Som framgår av Jordbruksverkets rapport Åtgärder för förbättrad inrapportering av djursjukdata har djurhälsodata en stor potential att kunna bidra till arbetet för en god djurhälsa och mot antibiotikaresistens. De sammanställda uppgifterna skulle göra det möjligt att följa läkemedelsanvändningen och därigenom djurhälsoläget i landet. Djurhälsodata kan också användas i den förebyggande djurhälsovården på gårdsnivå och för avelsarbete inom mjölk- och nötköttsproduktion, liksom för forskning. Djurhälsodata skulle även kunna användas som ett verktyg i tillsyn av veterinärer och offentlig kontroll av djurhållare.

Utöver uppgifterna om behandling med läkemedel har Jordbruksverket tidigare även samlat in uppgifter om behandlingar av smittsamma sjukdomar när det gäller vissa djurslag. Det finns ett intresse av att även få in uppgifter från veterinären om sjukdomstillstånd, skador eller andra jämförbara tillstånd hos djuren som har lett till andra åtgärder för behandling inom ramen för djurens hälso- och sjukvård än läkemedelsbehandling. Även sådan information kan vara betydelsefull för en överblick av djurhälsoläget i landet.

Många av remissinstanserna, däribland *Länsstyrelserna i Gotlands, Jämtlands, Stockholms, Södermanlands, Västra Götalands och Östergötlands län* samt *Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket, SKK, SLU, SVA, SVF och Växa Sverige*, är överlag positiva till att en utvidgad insamling av djurhälsodata sker och lyfter fram de olika fördelar som en sådan uppgiftsskyldighet för veterinärer kan innebära.

Regeringen anser sammanfattningsvis att det finns ett stort behov av att samla in uppgifter om läkemedelsanvändning och om andra åtgärder för behandling av djur. För att sammanställningar av uppgifterna ska bli fullständiga och tillförlitliga krävs att det införs en skyldighet för veterinärer att lämna sådana uppgifter. Det behöver dock övervägas hur en uppgiftsskyldighet ska utformas.

Hur bör en utvidgad uppgiftsskyldighet för veterinärer utformas?

Av lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård framgår att en veterinär inom enskild verksamhet som anlitas av en djurägare omfattas av tystnadsplikt. Tystnadsplikten innebär att den som arbetar som privat verksam veterinär inte obehörigen får röja eller utnyttja vad han eller hon i sin yrkesutövning har fått veta om enskildas affärs- eller driftsförhållanden. Som obehörigt röjande anses inte att någon fullgör sådan uppgiftsskyldighet som följer av lag eller förordning (2 kap. 4 §).

När det gäller veterinärer i allmän verksamhet hänvisar lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård till offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. När en distriktsveterinär, som är anställd hos Jordbruksverket, anlitas av en djurägare för att behandla djur omfattas detta uppdrag därmed inte av tystnadsplikt. I stället gäller bestämmelserna om s.k. uppdragssekretess i OSL. Bestämmelserna innebär att sekretess gäller för uppgift som avser provning, bestämning av egenskaper eller myckenhet, värdering, vetenskaplig, teknisk, ekonomisk eller statistisk undersökning eller annat sådant uppdrag som myndigheten utför för en enskilds räkning, om det måste antas att uppdraget har lämnats under förutsättning att uppgiften inte röjs (31 kap. 12 § OSL). Eftersom Distriktsveterinärorganisationen utgör en självständig verksamhetsgren inom Jordbruksverket gäller sekretessen enligt 8 kap. 2 § OSL även gentemot övriga delar av Jordbruksverket. Av 10 kap. 28 § OSL framgår dock att sekretess inte hindrar att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. För utlämnande är det inte nödvändigt att bestämmelsen om uppgiftsskyldighet har utformats med tanke på att uppgifterna ska vara sekretessbelagda. Såväl offentliga som sekretessbelagda uppgifter kan därför omfattas av en uppgiftsskyldighet. Bestämmelsen ska dock uppfylla vissa krav på konkretion. Den kan ta sikte på utlämnande av uppgifter av ett speciellt slag, gälla en viss

myndighets rätt att ta del av uppgifter i allmänhet, eller avse en skyldighet för en viss myndighet att lämna andra myndigheter information (prop. 1979/80:2 Del A s. 322).

För att veterinärer i enskild och allmän verksamhet ska kunna lämna ut uppgifter utan hinder av tystnadsplikt eller sekretess är det därför, som anges i promemorian, nödvändigt att införa en sådan sekretessbrytande bestämmelse om uppgiftsskyldighet som avses i 10 kap. 28 § OSL. Genom en sådan uppgiftsskyldighet kan veterinärer i allmän tjänst lämna ut uppgifter utan att göra en sekretessprövning. Uppgiftsskyldigheten innebär för veterinärer i privat tjänst att ett utlämnande inte anses vara ett obehörigt röjande i strid med reglerna om tystnadsplikt.

Även om uppgiftsskyldigheten för veterinärer i allmän tjänst skulle kunna införas i en förordning så måste uppgiftsskyldigheten för veterinärer i enskild verksamhet enligt 8 kap. 2 § första stycket 2 och 3 § regeringsformen regleras i lag eller med stöd av bemyndigande i lag.

Regeringen anser mot den bakgrunden att bestämmelsen i 2 kap. 4 a § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård om veterinärens skyldighet att till Jordbruksverket lämna uppgifter om användning av antimikrobiella läkemedel för behandling av djur bör utvidgas så att den omfattar även användning av andra läkemedel för behandling av djur än antimikrobiella läkemedel samt andra åtgärder för behandling av djur.

Med läkemedel avses enligt 2 kap. 1 § läkemedelslagen (2015:315) varje substans eller kombination av substanser som

- tillhandahålls med uppgift om att den har egenskaper för att förebygga eller behandla sjukdom hos människor eller djur, eller
- kan användas på eller tillföras människor eller djur i syfte att återställa, korrigera eller modifiera fysiologiska funktioner genom farmakologisk, immunologisk eller metabolisk verkan eller för att ställa diagnos.

En i huvudsak likalydande definition av veterinärmedicinska läkemedel finns i artikel 4.1 i EU-förordningen om veterinärmedicinska läkemedel med skillnaden att substansen ska vara avsedd att användas enbart till djur och tillägget att med veterinärmedicinskt läkemedel avses också substanser eller kombinationer av substanser som är avsedda för avlivning av djur. Det förekommer dock att läkemedel avsedda för människor används även till djur. Uttrycket läkemedel i den bestämmelse som nu föreslås bör därför anses omfatta veterinärmedicinska läkemedel enligt definitionen i artikel 4.1 och andra läkemedel som faktiskt används till djur i de syften som anges i 2 kap. 1 § läkemedelslagen.

Med användning av läkemedel för behandling av djur avses administrering av läkemedel till djur. Avgörande för vad som är en läkemedelsbehandling eller en annan åtgärd för behandling av ett djur som ska rapporteras är att åtgärden vidtas med en veterinärs medverkan inom ramen för hans eller hennes verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård (jämför 1 kap. 4 § lagen om djurens hälso- och sjukvård). Med djurens hälso- och sjukvård avses enligt 1 kap. 3 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård dels åtgärder som vidtas för att medicinskt förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom, skada eller därmed jämförligt tillstånd hos djur, dels utförande av operativa ingrepp på eller givande av injektioner till djur i andra syften. Verksamheten omfattar därmed vissa åtgärder på djur som inte primärt vidtas av skäl som har med djurens

hälsotillstånd att göra utan utförs som en konsekvens av djurhållningen i sig. Det kan bl.a. handla om avlivning av djur av skäl som inte är veterinärmedicinskt befogade och om kastrering av djur, se propositionen Verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård (prop. 2008/09:94 s. 55–56). Exempel på åtgärder för behandling av djur som inte innefattar läkemedel är avlivning med andra metoder, åtgärder vid förlossningsproblem och behandling av mastit (dvs. juverinflammation) genom tätare mjölkning.

SLU och LRF påpekar att det finns många åtgärder som syftar till att förbättra djurhälsan och som utförs av djurhållaren på eget initiativ, vilket kan leda till variation mellan gårdar i inrapporteringen. LRF och SVF menar att det är rimligt att enbart sådana åtgärder som kräver journalföring inom ramen för djurens hälso- och sjukvård ska rapporteras. Regeringen vill i detta sammanhang understryka att den föreslagna uppgiftsskyldigheten enbart gäller veterinärer. Djurhållare som utför olika åtgärder för behandling av djur på eget initiativ och utan att konsultera en veterinär omfattas således inte av uppgiftsskyldigheten. Detta innebär att inrapporteringen inte kommer att omfatta alla åtgärder för behandling av djur som faktiskt utförs i Sverige. Regeringen bedömer dock att uppgifter om åtgärder för behandling som veterinärerna har varit delaktiga i kan ge en användbar bild av djurhälsoläget.

Regeringen anser, till skillnad från *Lundens djurhälsa*, inte att det kan fastställas att enbart uppgifter om behandling med antimikrobiella läkemedel skulle vara relevanta att samla in när det gäller grisar. Det finns inte heller i övrigt skäl att begränsa uppgiftsskyldigheten för vissa djurslag på lagnivå.

Uppgiftsskyldigheten bör preciseras i föreskrifter på lägre nivå

Uppgiftsskyldigheten för veterinärer behöver inte nödvändigtvis gälla alla läkemedelsbehandlingar eller alla andra åtgärder för behandling av ett djur. Det bör även när det gäller behandlingar med andra läkemedel än antimikrobiella läkemedel samt andra åtgärder för behandling vara möjligt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten. Genom sådana mer detaljerade föreskrifter kan det också skapas en tydlighet för de veterinärer som omfattas av uppgiftsskyldigheten, vilket efterfrågas av många remissinstanser, bl.a. *Anicura, Evidensia, Gård & Djurhälsan, Länsstyrelserna i Gotlands, Södermanlands och Västra Götalands län, LRF, SLU, SVA och SVF*.

I föreskrifter på lägre nivå än lag bör, förutom vilka uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur och om andra åtgärder för behandling som ska lämnas, anges hur uppgifterna ska lämnas och inom vilken tid. På så sätt kommer det också att framgå i vilka situationer en veterinär ska lämna uppgifter. *Axfoundation* och *Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien* föreslår att det i lagtexten anges att veterinär ska lämna uppgifter om ordinerings eller förskrivning av läkemedel eller av andra åtgärder för behandling av djur. I nuläget anges i 2 kap. 2 § förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård att en veterinär som har ordinerat eller förskrivit antimikrobiella läkemedel för behandling av djur ska lämna vissa uppgifter. Regeringen bedömer att det är lämpligt att den handling från veterinären som ska utlösa uppgiftsskyldighet även i

fortsättningen preciseras i föreskrifter som meddelas med stöd av lagen. Vilket handlande som ska leda till uppgiftsskyldighet beror på vilka uppgifter som ska samlas in. Hänsyn behöver också tas till bestämmelserna om förordnande av läkemedel i läkemedelslagstiftningen och reglerna om behandling av djur och ansvar för journalföring som finns i Jordbruksverkets föreskrifter (se avsnitt 6). Behandling av djur kan föregås av en eller flera olika åtgärder från veterinärens sida och veterinärverksamhet kan vara organiserad på olika sätt. Som *Gröna arbetsgivare* påpekar kan exempelvis flera veterinärer vara involverade i ett djurs behandling på större kliniker och djursjukhus. Vid regleringen av uppgiftsskyldigheten behöver också den tekniska lösningen för inrapporteringen beaktas. Det finns, som angetts i tidigare förarbeten, ett behov av flexibilitet när det gäller omfattningen av uppgiftsskyldigheten, se propositionen Förbättrad övervakning av antibiotikaanvändning för behandling av djur (prop. 2022/23:13 s. 48). Det kan över tid komma fram skäl att utöka eller begränsa exakt vilka uppgifter som ska lämnas av veterinärerna, men också att ändra formerna för inrapporteringen eller bestämmelserna om i vilken situation som uppgifter ska lämnas.

Många remissinstanser, däribland *Gröna arbetsgivare*, *Gård & Djurhälsan*, *Jordbruksverket*, *LRF*, *Länsstyrelserna i Gotlands, Södermanlands och Västra Götalands län*, *SLU*, *SVA* och *SVF*, framhåller också vikten av att det finns tillförlitliga och lättillgängliga system för rapportering för att minska den administrativa bördan och att brister som funnits i tidigare system åtgärdas. *Evidensia*, *Gård & Djurhälsan*, *LRF* och *SVA* påpekar att syftet med insamlingen av uppgifterna måste finnas i åtanke så att nyttan står i proportion till arbetsinsatserna och kostnaderna för inrapporteringen. *Gröna arbetsgivare*, *JEB AB*, *Länsstyrelsen i Jämtlands län* och *SVF* lyfter också fram vikten av att samordna de diagnos- och behandlingskoder som ska rapporteras in med de koder som används i aktuella journalföringsprogram.

Det är enligt regeringens mening tydligt, utifrån de synpunkter som remissinstanserna framför, att det finns behov av att det på förordningsnivå och i Jordbruksverkets föreskrifter kan preciseras och ytterligare avgränsas vilka uppgifter som ska lämnas och att Jordbruksverket i anslutning till sitt föreskriftsarbete också kan ta fram de tekniska lösningar som behövs för att det ska vara möjligt att lämna uppgifter på en sådan detaljnivå och i en sådan form som behövs för att de insamlade uppgifterna ska vara användbara. På så sätt kan det också säkerställas att uppgiftsskyldigheten begränsas till sådana uppgifter som behövs för att kunna följa läkemedelsanvändningen och djurhälsoläget i Sverige. Givetvis måste en avvägning göras så att nyttan med att samla in en viss uppgift överväger och motiverar det arbete som insamlingen medför. Den administrativa börda som insamlingen innebär för berörda aktörer måste, som flera remissinstanser påpekar, vara proportionerlig i förhållande till värdet av uppgifterna. Eftersom tanken är att uppgifterna ska kunna överföras från veterinärens journal behöver det också säkerställas att de uppgifter som ska lämnas också är sådana som ska journalföras. Arbetet med kommande föreskrifter har inletts på Jordbruksverket och de berörda branschföreträdarna kommer att involveras stegvis i processen, i linje med synpunkterna från *LRF*, *Anicura*, *Evidensia* och *Gröna arbetsgivare*. Regeringen gör också bedömningen att genom den avgränsning av uppgiftsskyldigheten som

kommer att ske i föreskrifter på lägre nivå än lag kan en alltför långtgående rapporteringsskyldighet, som Anicura och Evidensia befarar, undvikas. Regeringen bedömer också, till skillnad från Evidensia, att det finns ett ändamålsenligt sekretesskydd för affärskritisk information i nuvarande lagstiftning. Frågan behandlas vidare i avsnitt 8.

JEB AB tar också upp behovet av att veterinärer ges tillgång till uppgifter i nötkreatursregistret CDB för att underlätta korrekt inrapportering av den anläggning där behandling har skett. Regeringen tillsatte i maj 2024 en särskild utredare som ska lämna förslag på hur informationsutbyte och annan samverkan mellan myndigheter och andra aktörer kan förbättras i syfte att förenkla och effektivisera det förebyggande djurhälsoarbetet samt arbetet mot djursjukdomar och sjukdomar som smittar mellan djur och människa, så kallade zoonoser, se Förbättring och förenkling av samverkan mellan myndigheter och andra aktörer för ett effektivt arbete för djur- och folkhälsa (dir. 2024:45). I uppdraget ingår bl.a. att analysera hur berörda aktörer på ett lämpligt sätt ska kunna få de uppgifter som de behöver ur Jordbruksverkets djurregister och djurdatabaser, samtidigt som skyddet för enskildas integritet och uppgifter om enskildas affärs- och driftsförhållanden värnas, och lämna nödvändiga författningsförslag.

Ett bemyndigande i fråga om veterinärer i enskild verksamhet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten finns i 2 kap. 4 a § andra stycket lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Vad gäller veterinärer i allmän verksamhet finns i tredje stycket i samma bestämmelse en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten. Någon ändring i sak av de bestämmelserna behövs således inte.

Den utökade överföringen av uppgifter från veterinärer till Jordbruksverket kommer också att innebära en utökad behandling av personuppgifter. Överväganden i den frågan finns i avsnitt 9.

Som *Jordbruksverket* framhåller är det viktigt att myndigheten ges tillräcklig tid för att, i samarbete med berörda aktörer, ta fram både de föreskrifter och de tekniska system som behöver vara på plats när den utvidgade uppgiftsskyldigheten ska börja tillämpas. Regeringen föreslår därför att lagändringarna ska träda i kraft den 1 oktober 2025.

Tillsyn och sanktioner

Gård & Djurhälsan och *LRF* tar upp frågan om kontroll av att uppgiftsskyldigheten följs och påpekar att bristande inrapportering i stor utsträckning har påverkat möjligheterna att använda djurhälsodata hittills. Flera remissinstanser, däribland *SVF* och *JEB AB*, framför att enskilda veterinärer i större verksamheter kan ha begränsade möjligheter att säkerställa en korrekt rapportering eftersom rapporteringen sker genom det journal-system som verksamheten valt med mycket liten påverkansmöjlighet för den enskilda veterinären. Remissinstanserna menar att det inte är rimligt att en enskild veterinär belastas i de fall omständigheter utanför veterinärens kontroll resulterat i felaktigheter. *SVF* poängterar vikten av att det förslag om införande av verksamhetsansvar inom veterinärsektorn som

lades i fram i betänkandet Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård (SOU 2022:58) genomförs.

Regeringen har förståelse för att en veterinärs möjlighet att lämna uppgifter i större verksamheter kan styras av faktorer som delvis är svåra att påverka för den enskilda veterinären. Ett sätt att hantera den problematiken, som föreslås i SOU 2022:58, är en generell skyldighet för verksamhetsutövare att säkerställa att veterinärerna har möjlighet att följa lagstiftningen. Ett sådant förslag har nu också lämnats till riksdagen i propositionen Bättre förutsättningar inom djurens hälso- och sjukvård, prop. 2024/45:57. I propositionen föreslås en skyldighet för vårdgivare att bedriva sin verksamhet på ett sådant sätt att djurhälsopersonalen har förutsättningar att uppfylla sina skyldigheter enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Vårdgivarna ska därmed också säkerställa att veterinärer har förutsättningar att uppfylla sin skyldighet att lämna uppgifter om antimikrobiella läkemedel enligt nuvarande bestämmelse. Detsamma kommer också att gälla i fråga om den utvidgade uppgiftsskyldighet för veterinärer som föreslås i denna lagrådsremiss.

Flera remissinstanser tar upp frågan om sanktioner för veterinärer som inte följer kraven på att lämna uppgifter. Tre av länsstyrelserna förespråkar sanktionsavgifter och en av länsstyrelserna föreslår också straffansvar som ett alternativ, medan *Lundens djurhälsa* anser att det är att gå för långt att veterinären ska riskera sanktionsavgifter. Som *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* påpekar kan länsstyrelsen i egenskap av tillsynsmyndighet enligt 5 kap. 7 § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård meddela de förelägganden som behövs för att lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Sådana förelägganden kan också förenas med vite. Om förslagen i prop. 2024/25:57 genomförs kommer förelägganden även att kunna riktas mot vårdgivaren och inte enbart mot den enskilda veterinären. Regeringen bedömer att denna möjlighet att följa upp brister i inrapporteringen av djurhälsodata får anses tillräcklig i nuläget. I betänkandet En EU-anpassad djurläkemedelslagstiftning (SOU 2021:45) finns förslag på införande av sanktionsavgifter vid bristande inrapportering av uppgifter om användning av antimikrobiella läkemedel och även förslag till ytterligare straffbestämmelser i lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Regeringen avser att i den fortsatta beredningen av det betänkandet överväga frågan om behov av straff och andra sanktioner för överträdelse av lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Anmälningsskyldighet enligt tjänstedirektivet

Regeringen bedömer, i likhet med *Kommerskollegium*, att kravet på veterinärer att lämna uppgifter om användning av läkemedel och om andra åtgärder för behandling av djur kan anses utgöra ett sådant nytt krav på utövande av tjänsteverksamhet som ska anmälas till kommissionen enligt artikel 39.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden, här kallat tjänstedirektivet. En anmälan enligt tjänstedirektivet bör därför göras. Uppgiftsskyldigheten för veterinärerna är icke-diskriminerande, eftersom den gäller samtliga veterinärer som är verksamma i Sverige. Den bedöms också nödvändig för att ge Jordbruksverket och övriga myndigheter en

tillräckligt bra bild av djurhälsoläget och läkemedelsanvändningen i Sverige, vilket är av betydelse också med hänsyn till folkhälsan. Uppgiftsskyldigheten bedöms inte gå längre än vad som är nödvändigt och skälen för att införa den uppväger den administrativa börda som den kan innebära för berörda veterinärer. Regeringen bedömer därför i enlighet med promemorian att uppgiftsskyldigheten också är proportionerlig och sammantaget uppfyller kraven i artikel 16.1 tjänstedirektivet.

8 Utlämnande av uppgifter till privata aktörer och tystnadsplikt

Regeringens förslag: Det ska införas bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen om att sekretessen hos en statlig myndighet inte hindrar att uppgifter lämnas ut till en organisation för avel eller djurhälsa som har fått rätt att anordna kontroll enligt lagen om kontroll av husdjur, m.m. Bestämmelserna ska gälla vissa typer av verksamheter i myndigheten, exempelvis tillsyn med avseende på näringslivet. Utlämnande ska få ske enligt vad som föreskrivs i en särskild förordning om djurhälsoregister.

Den som deltar eller har deltagit i verksamheten hos en organisation för avel eller djurhälsa ska inte obehörigen få röja eller utnyttja uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur eller om andra åtgärder för behandling av djur som en veterinär har lämnat enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som han eller hon har tagit del av. En bestämmelse om sådan tystnadsplikt ska införas i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

Promemorians förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* tillstyrker förslagen om lättnad i sekretessbestämmelserna. *Växa Sverige* ser fram emot att åter kunna använda data över sjukdomsdiagnoser kopplade till individ och besättning i sitt förebyggande djurhälsoarbete och avelsarbete för hälsa hos nötkreatur. *Lantbrukarnas Riksförbund* och *Gård & Djurhälsan* ser förslaget som synnerligen viktigt då det medger utlämning av information om mjölkkor för att använda i avelsvärdering. Det är bra att data görs tillgängliga för fler aktörer men data måste självklart även vara tillgängliga för den enskilda gården och ska med djurhållarens tillstånd även kunna lämnas ut till andra aktörer. Utlämnning av data efter medgivande öppnar också större möjligheter att forska på djurhälsa hos alla djurslag.

Sveriges veterinärförbund (SVF) ser positivt på den föreslagna bestämmelsen om utlämning av uppgifter till organisationer för avel eller djurhälsa. SVF anser dock att det inte är skäligen att uppgifter om vilken veterinär som utfört en behandling delas. Det är endast myndigheter med tillsynsansvar (länsstyrelserna) som bör ha åtkomst till samtliga uppgifter. SVF, *Stiftelsen Lantbruksforskning* och *Stiftelsen Hästforskning* lyfter också behovet av att säkerställa att djurhälsodata kan användas för forsk-

ning och påpekar att Jordbruksverket tidigare har levererat information ur djursjukdataregistret till enskilda forskare och forskningsprojekt.

Länsstyrelsen i Gotlands län anser att begränsningen till organisationer som bedriver kontroll enligt lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. kan vara något smal. Det kan finnas fler organisationer som arbetar med statistik i syfte att förbättra djurhälsa utan att bedriva regelrätt kontroll av husdjur i lagens betydelse. Även privata veterinära aktörer som t.ex. arbetar med villkorad läkemedelsanvändning bör kunna få ut uppgifter ur systemet för de djurhållare som de upprättat avtal med. *JEB AB* framför liknande synpunkter och menar att promemorians syn på det förebyggande djurhälsoarbete som organisationer som Växa Sverige utför är föråldrat, eftersom detta arbete även till stor del utförs av privata veterinärer i konkurrens med organisationer som Växa Sverige. Tillgången till djurhälsodata ger Växa Sverige en konkurrensfördel som inte kan anses rimlig. Förslaget bör ändras så att en privat veterinär får tillgång till alla djurhälsodata för de djurägare som är kunder till veterinären, inte bara till de data veterinären själv rapporterat. Alternativt bör förslaget ändras så att organisationer som Växa Sverige enbart får använda data för avelsvärdering och inte rådgivning. Även *Jordbruksverket* vill väcka frågan om förslaget om utlämnande av uppgifter till vissa organisationer kan ha en konkurrenspåverkande effekt i förhållande till andra aktörer som har samma behov av tillgång till uppgifterna som dessa organisationer. Det skulle kunna bli så att de organisationer som får ta del av uppgifterna vidareförädlar dem och sedan säljer dem vidare till andra aktörer.

Matfiskodlarna påpekar att det är oklart om vattenbruksnäringen har beaktats eller om analysen endast omfattat jordbruksnäringen. *Matfiskodlarna* anser att inte alla organisationer för avel eller djurhälsa ska kunna ta del av alla uppgifter i registret och förutsätter att endast uppgifter om medlemmar och företag som omfattas av organisationens kontroller lämnas ut. Det bör också gälla fortsatt sekretess för uppgifterna om de lämnas ut.

Evidensia framhåller att det måste säkerställas att datadelningen är av samhällsintresse för att skydda djur och människor. Det ställs även krav på mottagaren, när data delas, att denna förstår hur informationen är framtagen och sammanställd för att kunna tolkas och brukas på rätt sätt, till rätt syften. *Evidensia* ställer sig frågande till om detta kan upprätthållas i en så omfattande datadelning som promemorian öppnar upp för.

Gröna arbetsgivare undrar om förslaget innebär att myndigheter som *Jordbruksverket* och *SVA* ska kunna starta kontrollprogram och om uttrycket kontroll kan anses inbegripa ytterligare områden utöver sjukdomsövervakning och kartläggning av genetiska sjukdomar.

Skälen för regeringens förslag

Det finns behov av en sekretessbrytande bestämmelse

Hos *Jordbruksverket* kan vissa uppgifter om enskildas affärs- och driftförhållanden omfattas av sekretess om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs (30 kap. 23 § OSL och 9 § offentlighets- och sekretessförordningen [2009:641], herefter OSF, tillsammans med punkt 30 i bilagan till OSF). Vidare kan statistiksekretess enligt 24 kap. 8 § OSL och 7 § OSF aktualiseras hos *Jordbruksverket*. I det fallet kan sekretess

gälla för uppgifter som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde i undersökningar om försäljning och användning av djurläkemedel som utförs hos Jordbruksverket.

Av Jordbruksverkets rapport (s. 27) framgår att Jordbruksverket enligt ett avtal från 2000 regelbundet har lämnat ut uppgifter ur djursjukdataregistret, först till Svensk Mjök och därefter till husdjursföreningen Växa Sverige, efter att Växa Sverige har tagit över husdjursverksamhet från Svensk Mjök. Växa Sverige är en organisation som är godkänd att anordna kontrollprogram enligt lagen om kontroll av husdjur, m.m. Uppgifterna omfattar behandlingar som har utförts på nötkreatur. Växa Sverige uppges behöva uppgifterna för att kunna fullgöra sin verksamhet som avelsorganisation, för att kunna avelsvärdera semintjurar samt som huvudman för bl.a. hälsokontroll av mjölkkor. De uppgifter som har lämnats är inte avidentifierade utan det har gått att genom uppgifterna identifiera enskilda fysiska och juridiska personer. Uppgifterna har också omfattat dessa personers affärs- och driftförhållanden (t.ex. produktionsplatsnummer, djuridentitet, diagnos, åtgärd och förskrivet läkemedel). Enligt avtalet har Växa Sverige förbundit sig att följa bestämmelser i bl.a. OSL, men denna lösning har fått kritik, se bl.a. betänkandet Nytt djurhälsoregister – bättre nytta och ökad säkerhet (SOU 2005:74 s. 42 och 171). Avtalet har sagts upp under 2023 med anledning av planerade föreskriftsändringar, vilket har lett till stor oro hos Växa Sverige över att organisationen inte längre kommer att få tillgång till de uppgifter som behövs för det avels- och djurhälsoarbete som bedrivs.

Även andra organisationer med samma inriktning som Växa Sverige har enligt Jordbruksverket visat intresse för att få tillgång till djurhälsoregistret.

Att uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur och om vissa andra behandlingar av djur har lämnats ut till Växa Sverige har varit ett viktigt bidrag i och en förutsättning för det avels- och djurhälsoarbete som bedrivs för nötkreatur. Djurhälsodata har använts av Växa Sverige för att säkerställa att aveln bygger på de djur som håller sig mest friska och för forskning och information till djurhållare. Uppgifterna är också av betydelse för att säkerställa en fortsatt ansvarsfull användning av antibiotika och motverka uppkomst av antibiotikaresistens. Det finns således ett tydligt behov av att Jordbruksverket även fortsättningsvis ska kunna lämna ut sådana uppgifter till Växa Sverige. Det kan, som anges i promemorian, även finnas skäl för Jordbruksverket att lämna ut uppgifter till andra organisationer som har fått rätt att anordna kontroll enligt 3 § 2 lagen om kontroll av husdjur, m.m. Bestämmelsen i 3 § 2 innebär att Jordbruksverket får ge organisationer på jordbruksnäringens område eller andra sammanslutningar rätt att anordna frivilliga kontrollprogram som syftar till att främja animalieproduktionen och djurs lämplighet för avel i näringsverksamhet, förebygga sjukdomar hos djur eller främja en långsiktig förvaltning av husdjursgenetiska resurser (1 § och 3 § 2). Om det skulle vara möjligt att lämna ut uppgifter till sådana organisationer och sammanslutningar finns en potential att ytterligare understödja det gemensamma djurhälsoarbete som branschen och myndigheterna utför.

Länsstyrelsen i Gotlands län och *JEB AB* framför att det kan finnas fler organisationer och privata veterinärer som har behov av djurhälsodata i sitt

förebyggande djurhälsoarbete, men som inte bedriver kontrollprogram. JEB AB menar att tillgången till djurhälsodata ger organisationer som Växa Sverige en konkurrensfördel som inte kan anses rimlig. Även *Jordbruksverket* vill väcka frågan om den föreslagna skrivningen om utlämnande av uppgifter till organisationer kan ha en konkurrenspåverkande effekt i förhållande till andra aktörer som har samma behov av tillgång till uppgifterna som dessa organisationer. *Evidensia* menar däremot att den sekretessbrytande bestämmelse som föreslås kan vara alltför vid och framhåller att det måste säkerställas att datadelningen är av samhällsintresse och att mottagaren kan använda informationen på rätt sätt, till rätt syften.

Regeringen ser behov av en tydlig avgränsning av den krets av aktörer som ska ha möjlighet att få del av sekretessbelagda uppgifter. De organisationer som har godkänts av Jordbruksverket för att bedriva kontrollprogram enligt lagen om kontroll av husdjur, m.m. har prövats och bedömts lämpliga att bedriva ett arbete med avel eller för att förbättra djurhälsoläget. De kan därmed anses ha en sådan roll i det arbetet att de har ett behov av djurhälsodata och en möjlighet att använda informationen på ett sätt som främjar djurhälsan i Sverige. Andra aktörer som bedriver rådgivning eller annat avels- eller djurhälsoarbete kan ändå få del av uppgifter som är avidentifierade på ett sådant sätt att de inte omfattas av sekretess. När det gäller privata veterinärer som t.ex. arbetar med villkorad läkemedelsanvändning bör det vara möjligt att lämna ut sådana uppgifter som veterinären själv lämnat till Jordbruksverket utan särskilda sekretessbrytande bestämmelser. Det kan inte antas att någon enskild lider skada av ett sådant utlämnande, jämför 30 kap. 23 § första stycket 1 OSL. Uppgifter som rör veterinärens kunder bör också kunna lämnas ut med samtycke från den berörda kunden.

Flera remissinstanser, bl.a. *SVF*, lyfter också behovet av att säkerställa att djurhälsodata kan användas för forskning och fortsatt lämnas ut till enskilda forskare och forskningsprojekt. Det har dock inte framkommit, i Jordbruksverkets rapport eller på annat sätt, att utlämnandet av djurhälsodata till forskare skulle behöva inkludera uppgifter som är föremål för sekretess eller kräva sekretessbrytande bestämmelser. Regeringen förutsätter därför att ett sådant utlämnande av uppgifter för forskning som hittills skett är möjligt utan särskild reglering av detta.

Regeringen anser därför sammantaget, i likhet med promemorian, att det bör införas bestämmelser som möjliggör en informationsöverföring till organisationer som har fått rätt att anordna kontroll enligt 3 § 2 lagen om kontroll av husdjur, m.m., utan hinder av den sekretess som kan gälla för uppgifterna hos Jordbruksverket.

Gröna arbetsgivare undrar om förslaget innebär att myndigheter som Jordbruksverket och SVA kan starta kontrollprogram och om kontrollprogrammen skulle kunna inbegripa ytterligare områden utöver sjukdomsövervakning och kartläggning av genetiska sjukdomar. Den föreslagna rätten att få del av djurhälsodata är begränsad till sådana organisationer och sammanslutningar som i dag kan få rätt att anordna kontrollprogram. Förslaget innebär således inte någon utökad möjlighet för myndigheter att starta kontrollprogram eller rätt för organisationer att starta kontrollprogram för andra kontrollområden än i dag. *Matfiskodlarna* påpekar att det är oklart om vattenbruksnäringen har beaktats eller om analysen endast omfattat jordbruksnäringen. Även organisationer inom vattenbruks-

näringsen kan dock få rätt att anordna kontrollprogram och kan därmed omfattas av möjligheten att få del av djurhälsodata.

Sekretessbrytande regler som gäller i förhållande till enskilda kan tas in i OSL eller i lag eller förordning som OSL hänvisar till (se 8 kap. 1 § OSL). Det bör därför införas bestämmelser i OSL om att sekretess enligt 30 kap. 23 § samma lag inte hindrar att en uppgift lämnas till en organisation för avel eller djurhälsa som har fått rätt att anordna kontroll enligt lagen om kontroll av husdjur, m.m. enligt vad som föreskrivs i en ny förordning om djurhälsoregister.

Matfiskodlarna framför att endast uppgifter som omfattar organisationens medlemmar och företag som omfattas av organisationens kontroller bör lämnas ut. Även *SVF* invänder mot att uppgifter om vilken veterinär som utfört en behandling lämnas ut till organisationer för avel och djurhälsa.

Vilka villkor och begränsningar som ska gälla för utlämnande bör enligt regeringens bedömning anges i förordningen om djurhälsoregister. Avsikten är att begränsa utlämnandet till sådana uppgifter som behövs för organisationens avels- eller djurhälsoarbete.

I avsnitt 9 finns överväganden om den personuppgiftsbehandling som kommer att ske till följd av utlämnandet av uppgifter om djurhälsodata och hur den bör regleras.

Uppgifterna som lämnas ut bör skyddas av tystnadsplikt

Ett röjande av de uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur eller om andra åtgärder för behandling som organisationerna på detta sätt tagit del av skulle kunna innebära skada för berörda djurhållares näringsverksamhet. *Matfiskodlarna* tar upp behovet av ett fortsatt skydd för uppgifterna efter utlämnande till organisationer för avel och djurhälsa. För att säkerställa ett ändamålsenligt skydd för uppgifterna bör det, i enlighet med promemorian, övervägas att förena de sekretessbrytande bestämmelserna till förmån för avels- och djurhälsoorganisationer med en bestämmelse om tystnadsplikt för den som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar eller har deltagit i en organisations verksamhet.

En bestämmelse om tystnadsplikt innebär en begränsning av yttrandefriheten enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 regeringsformen. En sådan begränsning måste, enligt 2 kap. 20 och 21 §§ regeringsformen, göras genom lag och får göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Den får inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Yttrandefriheten får begränsas med hänsyn till bl.a. enskildas anseende och privatlivets helgd. Vidare får friheten att yttra sig i näringsverksamhet begränsas (se 2 kap. 23 § första stycket). Vid bedömandet av vilka begränsningar som får göras ska särskilt beaktas vikten av vidaste möjliga yttrandefrihet i politiska, religiösa, fackliga, vetenskapliga och kulturella angelägenheter (se 2 kap. 23 § andra stycket).

Yttrandefriheten skyddas även av artikel 10 i den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Även enligt Europakonventionen, som gäller som svensk lag (lagen [1994:1219] om den

europiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna), får yttrandefriheten inskränkas under vissa förutsättningar. Enligt 2 kap. 19 § regeringsformen får lag eller annan föreskrift inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen.

En tystnadsplikt för anställda eller andra som deltar i verksamhet hos organisationer för avel och djurhälsa skulle gälla i näringsverksamhet. Det handlar om företag eller andra organisationer som bedriver rådgivning eller annan näringsfrämjande verksamhet gentemot djurhållare inom jordbruksnäringen (jfr 3 § 2 lagen om kontroll av husdjur, m.m.). En bestämmelse om tystnadsplikt bedöms nödvändig för att skydda uppgifter om enskilda djurhållares affärs- och driftförhållanden hos de privata aktörerna på ett liknande sätt som sekretessbestämmelsen i 30 kap. 23 § OSL skyddar uppgifterna i offentlig verksamhet, vilket måste ses som ett godtagbart ändamål i ett demokratiskt samhälle. Tystnadsplikten bör enbart gälla obehörigt röjande, och innebörden av obehörighetsrekvisitet bör tolkas med ledning av de skaderekvisit som finns i motsvarande bestämmelse i OSL, jämför bl.a. propositionen En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning, prop. 2020/21:43 s. 143. Tystnadsplikten kommer inte att gälla beskrivningar av läkemedelsanvändning eller djurhälsoläge i allmänhet. Den omfattar endast röjande av uppgifter om behandling av djur som kan kopplas till enskilda djurhållare och som därmed kan antas innebära skada för djurhållaren. En sådan tystnadsplikt bedöms inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller utgöra ett hot mot den fria åsiktsbildningen. Sammantaget bedöms den vara förenlig med det skydd för yttrandefriheten som regeringsformen och Europakonventionen innebär.

Regeringen instämmer mot den bakgrunden i promemorians bedömning att det bör införas en bestämmelse om att den som, t.ex. på grund av anställning, deltar eller har deltagit i en organisations verksamhet inte obehörigen får röja eller utnyttja uppgifter som han eller hon har tagit del av, om uppgifterna är sådana som avses i 2 kap. 4 a § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. En bestämmelse om sådan tystnadsplikt bör lämpligen tas in i lagen om kontroll av husdjur, m.m.

9 Reglering av personuppgiftsbehandling

Regeringens bedömning: Reglering av behandling av personuppgifter i ett register över djurhälsodata bör ske i förordning.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Integritetsskyddsmyndigheten (IMY)* ser positivt på en utökad reglering av behandlingen av de personuppgifter som veterinärer lämnar till Jordbruksverket, men efterfrågar en tydligare beskrivning av vilka personuppgifter som berörs av förslagen, om de kan avse privatpersoner eller personer med skyddade personuppgifter och hur många personer som kan komma att omfattas av personuppgiftsbehandling. IMY

menar att en sådan kartläggning behövs för att bl.a. bedöma om förslaget innebär behandling av känsliga personuppgifter eller uppgifter som innebär särskilda integritetsrisker, vad som anses vara en godtagbar rättslig grund och normgivningsnivå samt om det gjorts en korrekt proportionalitets- och nödvändighetsbedömning av förslagen.

Även *Förvaltningsrätten i Jönköping* anser att omfattningen av de uppgifter som ska lämnas till djurhälsoregistret behöver förtydligas för att konsekvenserna ska kunna bedömas. Det framgår bl.a. inte i vilken utsträckning registret kommer att avse privatpersoners personuppgifter och hur många som kan komma att omfattas av registret.

Skälen för regeringens bedömning

Personuppgifter som kan komma att behandlas

Insamlingen och utlämnandet av uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur och om andra åtgärder för behandling av djur innebär att Jordbruksverket och andra aktörer behandlar vissa personuppgifter. *IMY* efterfrågar en tydligare beskrivning av vilka personuppgifter som berörs och antalet personer som berörs. Det rör sig för det första om namn på och andra kontaktuppgifter till de veterinärer som rapporterar in behandling. Uppgifter om samtliga veterinärer som är verksamma inom djurens hälso- och sjukvård, i dagsläget ca 2 800 personer, kan alltså komma att behandlas. Att uppgifter om den veterinär som lämnat uppgifterna samlas in är nödvändigt för att uppgifterna, efter utlämnande, ska kunna användas för länsstyrelsernas tillsyn av veterinärer. Att uppgifterna kan kopplas till den inrapporterande veterinären gör det också möjligt för Jordbruksverket att lämna ut uppgifterna till den veterinär som vill följa den egna inrapporteringen. Det kan också finnas uppgifter om det djur som har behandlats eller den anläggning där djuret hålls som i sin tur kan kopplas till den eller de fysiska personer som håller djuret. Den föreslagna uppgiftsskyldigheten är på lagnivå inte begränsad till vissa djurslag och det kan därför inte uteslutas att insamlingen också kan komma att gälla behandling av sällskapsdjur som hålls av privatpersoner. Hur många djurhållare som slutligen kan beröras av en personuppgiftsbehandling beror dock på hur Jordbruksverket avgränsar uppgiftsskyldigheten i sina föreskrifter och kan också variera över tid. Att uppgifter om djuridentitet och den anläggning där en behandling har skett samlas in av Jordbruksverket och kan lämnas ut till SVA är dock nödvändigt för att myndigheterna ska kunna använda uppgifterna för att kartlägga och följa läkemedelsanvändningen och djurhälsoområdet i landet. Insamling av sådana personuppgifter är också nödvändig för att uppgifterna efter utlämnande ska kunna användas av länsstyrelserna för offentlig kontroll av djurhållares användning av läkemedel till livsmedelsproducerande djur. Utlämnande av vissa uppgifter om djuridentitet och anläggning som kan kopplas till djurhållare inom jordbruksnäringen är också nödvändigt för att organisationer för avel och djurhälsa ska kunna göra de analyser som behövs för deras avels- och djurhälsoarbete, t.ex. för att säkerställa att aveln bygger på de djur som håller sig mest friska och att antibiotika används på ett ansvarsfullt sätt.

Det kan alltså bli relativt många personer som kan komma att omfattas av personuppgiftsbehandling i samband med insamling och utlämnande av djurhälsodata. Däremot gör regeringen i likhet med promemorian bedöm-

ningen att det inte är fråga om känsliga personuppgifter, uppgifter som innebär särskilda integritetsrisker eller en behandling som utgör ett betydande intrång i den personliga integriteten (jfr 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen). Det är inte heller fråga om uppgifter som rör personliga egenskaper, sociala förhållanden eller privatpersoners ekonomi. De bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt som i och för sig kan vara tillämpliga på uppgifterna om behandling av djur syftar till att skydda uppgifter om enskildas affärs- och driftförhållanden. Det är inte heller fråga om omfattande uppgifter för varje person som kan användas för att kartlägga personens liv. Det kan dock inte uteslutas att personer med skyddade personuppgifter kan komma att omfattas av personuppgiftsbehandlingen.

Allmän reglering av personuppgiftsbehandling

När det gäller de djursjukdata som samlades in t.o.m. oktober 2023 och de uppgifter om användning av antimikrobiella läkemedel som samlas in fr.o.m. den 1 april 2023 har det inte funnits någon särskild reglering av register eller hantering av personuppgifter utöver den generella reglering som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), herefter EU:s dataskyddsförordning.

Av artikel 5 i EU:s dataskyddsförordning framgår ett antal principer som ska beaktas vid behandling av personuppgifter. Enligt artikel 5.1 c ska personuppgifterna vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas (uppgiftsminimering). I det kommande arbetet med föreskrifter om vilka uppgifter som ska samlas in och när personuppgifter behandlas vid tillämpningen av de bestämmelser som nu föreslås, behöver det alltså beaktas att inte fler personuppgifter än vad som är nödvändigt samlas in, lämnas ut eller behandlas i övrigt.

Enligt EU:s dataskyddsförordning måste åtminstone en av de rättsliga grunder som anges i förordningens artikel 6 vara tillämpliga för att behandlingen av personuppgifter ska anses laglig. En av dessa rättsliga grunder är att behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c). En annan rättslig grund är att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e).

Den grund för behandlingen som anges i artiklarna 6.1 c och 6.1 e ska fastställas i enlighet med antingen unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Unionsrätten eller medlemsstatens nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas (artikel 6.3). När det gäller rättsliga förpliktelser ska syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden. I fråga om behandling enligt artikel 6.1 e ska syftet med behandlingen vara nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

I svensk rätt kompletteras EU:s dataskyddsförordning bl.a. av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

I dataskyddslagen anges att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning (2 kap. 1 §). Enligt 2 kap. 2 § samma lag får personuppgifter behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig antingen för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning enligt lag eller annan författning.

Det kommer, i och med den uppgiftsskyldighet för veterinärerna som föreslås införas i 2 kap. 4 a § lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, att finnas en rättslig grund enligt artikel 6.1 c för den personuppgiftsbehandling som sker när veterinärer lämnar uppgifter till Jordbruksverket.

Även för Jordbruksverket och de myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldigheter enligt förslagen i promemorian finns rättslig grund för den utökade personuppgiftsbehandlingen enligt artikel 6.1 c och 6.1 e. Det är alltså fråga om en behandling av personuppgifter som antingen är nödvändig för att fullgöra en författningsreglerad skyldighet att lämna ut uppgifter eller för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse som följer av författning. Alla uppgifter som riksdagen eller regeringen gett i uppdrag åt statliga myndigheter att utföra är av allmänt intresse. Om uppgifterna inte vore av allmänt intresse skulle myndigheterna inte ha ålagts att utföra dem, se propositionen Ny dataskyddslag (prop. 2017/18:105 s. 56–57). I tidigare lagstiftningsärenden har således de uppgifter som statliga myndigheter utför generellt ansetts vara uppgifter av allmänt intresse, se propositionen EU:s dataskyddsförordning och lagstiftningen inom Näringsdepartementets ansvarsområden (prop. 2017/18:122 s. 28–29).

Jordbruksverket har enligt 3 § 1 och 2 förordningen (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk ett uppdrag att säkerställa ett gott djurhälsotillstånd hos djur i människans vård och bidra till att säkerställa en god folkhälsa genom att förebygga spridning av och bekämpa smittor hos djur i enlighet med vad som framgår av svenska författningar och EU-bestämmelser. Jordbruksverket har också ett ansvar att samordna länsstyrelsernas tillsyn över djurhälsopersonal enligt lagen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och ge stöd, råd och vägledning till länsstyrelserna, se 5 kap. 2 § förordningen om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Som anges i avsnitt 8 behöver de uppgifter som veterinärerna rapporterat in lämnas ut till Växa Sverige för att organisationen ska kunna fortsätta sitt avels- och djurhälsoarbete för nötkreatur. Utlämnandet är också av betydelse för att säkerställa en fortsatt ansvarsfull antibiotikaanvändning och motverka uppkomst av antibiotikaresistens. Utlämnande till andra organisationer kan också ytterligare understödja det gemensamma djurhälsoarbete som branschen och myndigheterna utför. Den personuppgifts-

behandling som Jordbruksverket utför i samband med ett sådant utlämnande kan därför anses nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse, vilken utgör rättslig grund enligt artikel 6.1 e. De organisationer som tar emot och vidarebehandlar uppgifterna kan också tillämpa denna rättsliga grund eftersom även de utför uppgifter av allmänt intresse som är reglerade i svensk rätt (se bestämmelserna om kontrollprogram i lagen om kontroll av husdjur, m.m.). Till viss del kan personuppgiftsbehandling hos organisationerna också vara nödvändig för att för att fullgöra avtal om rådgivning mellan organisationen och den registrerade djurhållaren (se artikel 6.1 b).

Ytterligare reglering kan ske i förordning

När insamlingen av personuppgifter föreslås utökas finns det, som anges i promemorian, anledning att införa en kompletterande reglering av hur de insamlade uppgifterna ska hanteras, utöver vad som följer av den generella regleringen i bl.a. EU:s dataskyddsförordning. Ett annat skäl för att införa en kompletterande reglering av behandling av personuppgifter är också att uppgifterna kommer att lämnas ut till andra myndigheter och privata aktörer i enlighet med förslagen i avsnitt 8 och i promemorian.

Eftersom det inte är fråga om känsliga personuppgifter eller andra uppgifter som innebär särskilda integritetsrisker och behandlingen inte utgör ett betydande intrång i den personliga integriteten (jfr 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen) gör regeringen i likhet med promemorian bedömningen att en sådan reglering kan införas på förordningsnivå.

Regeringen gör sammantaget bedömningen att den insamling och utlämnande av personuppgifter som föreslås är proportionell mot det legitima mål som eftersträvas, dvs. en god djurhälsa samt en ansvarsfull läkemedelsanvändning och i övrigt god och säker vård av djur inom djurens hälso- och sjukvård, i enlighet med artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning.

10 Konsekvenser

10.1 Konsekvenser för berörda myndigheter

Regeringens bedömning: Förslagen om insamling och utlämnande av djurhälsodata medför inte större kostnadsökningar för Jordbruksverket än vad som kan hanteras inom befintliga budgetramar. För de andra myndigheter som berörs av regleringen, dvs. Statens veterinärmedicinska anstalt, länsstyrelserna, Läkemedelsverket och E-hälsomyndigheten, bedöms förslagen inte innebära några beaktansvärda kostnadsökningar.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Gotlands län* anser att det bör göras en noggrann värdering av den ökade arbetsbördan för länsstyrelserna som det nya lagförslaget om veterinärers skyldighet att lämna uppgifter om djurhälsodata kan innebära. *Länsstyrelserna i Gotlands och Västra*

Götalands län framhåller att det bör noteras att den totala mängden arbete kan öka kraftigt när den nya lagstiftningen träder i kraft och att det därmed kan behöva tillsättas mer medel för länsstyrelsernas kontroll.

Förvaltningsrätten i Jönköping påpekar att det saknas analys av i vilken omfattning beslut som rör djurhälsoregistret kan komma att påverka domstolarnas målinflöde vid överklagande enligt 7 kap. 2 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. *Domstolsverket* bedömer dock att promemorian inte innehåller något förslag som i någon större mån påverkar Sveriges Domstolar ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt, eller när det gäller verksamhetsstöd, arbetsformer eller rättssäkerheten generellt.

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) anser att det är angeläget att arbete med kontinuerlig kvalitetsförbättring av insamlade data resursåtgår över tid. Det krävs löpande kvalitetsanalys av inrapporterade uppgifter, problemidentifiering och åtgärd. Arbetet bör föregås av samråd med alla berörda, inklusive företag som tillhandahåller journalhanteringssystem. Även *Jordbruksverket* bedömer att myndigheten kommer att behöva genomföra ett omfattande och tidskrävande arbete med att införa djurhälsodata och åtgärda brister som har funnits i tidigare system. Det är av yttersta vikt att djurhälsodata håller en hög kvalitet och blir användbara i det viktiga djurhälsoarbetet. *Jordbruksverket* bedömer att kostnaderna för att genomföra förslaget inte kan hanteras inom *Jordbruksverkets* befintliga budgetramar utan att det krävs ytterligare anslagsmedel om 600 000 kronor.

Skälen för regeringens bedömning: I denna lagrådsremiss föreslås en utökad skyldighet för veterinärer att lämna uppgifter om användning av läkemedel och om andra åtgärder för behandling av djur till *Jordbruksverket*. Eftersom en liknande bestämmelse också tidigare har funnits i *Jordbruksverkets* föreskrifter är det dock inte en helt ny uppgift för *Jordbruksverket* att hantera dessa data. Även de nya bestämmelser som föreslås om utlämnande av uppgifter till privata aktörer, syftar i stort till att reglera ett informationsutbyte och en behandling av personuppgifter som har skett tidigare. Inför införandet den 1 april 2023 av uppgiftsskyldigheten för veterinärer när det gäller användning av antimikrobiella läkemedel för djur har *Jordbruksverket* också gjort ett betydande arbete med att utveckla systemlösningar och register. *Jordbruksverket* kommer dock att behöva anpassa befintligt system för att inkludera andra behandlingar än de som ingår i dagsläget och för att hantera tekniska brister som uppmärksammats. De lagändringar som nu föreslås bedöms därmed åtminstone initialt innebära vissa kostnadsökningar för *Jordbruksverket* som registerförande myndighet. Dessa initiala kostnader kan enligt *Jordbruksverkets* bedömning uppskattas till ca 600 000 kronor. Regeringen gör till skillnad från *Jordbruksverket* bedömningen att dessa kostnader kan hanteras inom *Jordbruksverkets* befintliga budgetramar. Detsamma gäller också de löpande kostnader för hantering av djurhälsodata och underhåll av systemet som kan uppstå längre fram.

Länsstyrelserna i Gotlands och Västra Götalands län bedömer att den totala mängden arbete för länsstyrelserna kan öka kraftigt när den nya lagstiftningen träder i kraft och att det därmed kan behöva tillsättas mer medel för länsstyrelsernas kontroll. Regeringen gör dock bedömningen att införandet av en utvidgad uppgiftsskyldighet för veterinärerna inte påver-

kar länsstyrelsernas tillsyn över djurhälsopersonal annat än i begränsad omfattning sett till tillsynen som helhet. Därtill bör förslagen också underlätta länsstyrelsernas tillsyn och offentliga kontroll genom att länsstyrelserna kan använda djurhälsodata som ett underlag.

Även när det gäller de andra myndigheter som berörs av regleringen, dvs. SVA, Läkemedelsverket och E-hälsomyndigheten, bedömer regeringen i likhet med promemorian att förslagen inte innebär några beaktansvärda kostnadsökningar. Snarare bör förslagen underlätta även den verksamhet som dessa myndigheter bedriver genom att förbättra myndigheternas tillgång till djurhälsodata.

I likhet med *Domstolsverket* bedömer regeringen att förslagen inte i någon större mån påverkar Sveriges Domstolar ekonomiskt, organisatoriskt och utbildningsmässigt, även med beaktande av den möjlighet till överklagande som *Förvaltningsrätten i Jönköping* tar upp.

10.2 Konsekvenser för Distriktsveterinärerna och privata aktörer

Regeringens bedömning: Det utökade kravet på veterinärer att lämna uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur och om andra åtgärder för behandling av djur kan innebära en ökad administration för berörda veterinärer. Kostnaden för denna hantering kan innebära att ett högre pris tas ut av djurhållaren för veterinärens arbete.

Tidsåtgången och kostnaderna är beroende av dels hur omfattningen av uppgiftsskyldigheten regleras i Jordbruksverkets föreskrifter, dels hur de tekniska systemen för uppgiftslämnandet utformas.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Anicura, Gård & Djurhälsan, Lantbrukarnas Riksförbund, Statens veterinärmedicinska anstalt, Svenska Fåravelsförbundet* och *Svensk travsport* framhåller att man måste beakta den administrativa börda som kan uppstå för både veterinärer och djurhållare när dokumentationskraven ökar, t.ex. kostnader för att anpassa journalsystemet eller för manuell rapportering. *Matfiskodlarna* påpekar att författningsförslagen inte får innebära ökad administrativ börda för vattenbruksföretagen, som är en bransch som omfattas av rigorösa regelverk och en redan i dag hög administrativ börda. *Gröna arbetsgivare* anser att det saknas en analys av kostnader för utökad inrapportering av djursjukdata för hästar och sällskapsdjur. *Gröna arbetsgivare* och *Svensk travsport* menar att kostnaden för utvecklingen av de tekniska systemen för inrapportering måste finansieras med statliga medel.

Svensk Fågel menar att det kommer att krävas ansemliga investeringar i ett mer robust, användarvänligt system. En ökad administrativ tidsbörda för veterinärerna kommer i slutändan att leda till ökade veterinärkostnader vilket måste undvikas. Svagheter i nuvarande system för antimikrobiella läkemedel har blivit uppenbara under 2024. Systemet har varit ur funktion under långa perioder, data som rapporterats har försvunnit i systemet och veterinärerna upplever systemet som krångligt och dåligt anpassat till fjäderfä. *Evidensia* ifrågasätter om det vid ett eventuellt införande kommer

finnas tekniska lösningar för att uppfylla säkerhet och syfte utan att belasta de enskilda företagens ekonomi. Systemet som finns i dag har varit både ekonomiskt, tids- och resurskrävande även för de stora företagen. Från flera av journalsystemen som används i branschen har automatiserad överföring inte varit möjlig, utan detta har krävt kostsam utveckling från bolagens interna it-resurser och sedan ytterligare manuell handpåläggning vid varje inrapportering. Om ytterligare timkostnad för inrapportering och administration måste läggas på djurägaren, skulle djursjukvårdspriserna behöva höjas ytterligare trots att de redan i dag är omdebatterat höga.

Lundens djurhälsa menar att den ökade arbetsbördan för såväl djurägare som veterinär kommer att riskera att veterinärens fokus på djurens verkliga hälsoläge förloras då fokus måste läggas på administration och att undvika anmärkningar vid länsstyrelsens kontroller. Förslagen i promemorian riskerar att bli ett arbetsmiljöproblem för veterinärer som arbetar med villkorad läkemedelsanvändning. Granskningen av dessa veterinärer är redan i dag så omfattande, detaljerad och ibland nyckfull att den utgör skäl för att sluta att arbeta med djurslaget gris och att det är svårt att rekrytera veterinärer till yrket.

Regelrådet bedömer att beskrivningen av berörda företag utifrån antal och bransch samt påverkan på de berörda företagens kostnader, tidsåtgång och verksamhet är tillräckligt tydlig i promemorian. Regelrådet finner emellertid att det saknas en beskrivning i ett flertal delasppekter. Det saknas framför allt en beskrivning av alternativa lösningar, påverkan på konkurrensförhållandena och en storleksbeskrivning av de berörda företagen. Därutöver saknas även beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser.

Skälen för regeringens bedömning: Det utökade kravet på veterinärer att lämna uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur och om andra åtgärder för behandling av djur kan innebära en ökad administration för berörda veterinärer, åtminstone om de tidigare inte har lämnat uppgifter enligt Jordbruksverkets föreskrifter. Tidsåtgången och kostnaderna är beroende av dels hur omfattningen av uppgiftsskyldigheten regleras i Jordbruksverkets föreskrifter, dels hur de tekniska systemen för uppgiftslämnandet utformas.

En alternativ lösning för att få in samma information till Jordbruksverket vore att samla in uppgifterna från djurhållarna i stället. Detta alternativ bedöms dock som både mindre tillförlitligt och mer betungande för berörda aktörer, eftersom djurhållare inte har samma system för dokumentation av åtgärder som veterinärer.

I Sverige är uppskattningsvis ca 2 800 veterinärer verksamma inom djurens hälso- och sjukvård. Det rör sig dels om Distriktsveterinärerna, som är en del av Jordbruksverket, dels om privata veterinärverksamheter med allt ifrån en eller ett fåtal veterinärer till stora kliniker med många anställda. Förutsättningarna för anpassning till nya rapporteringskrav, t.ex. genom inköp eller utveckling av journalföringssystem, varierar givetvis beroende på verksamhet.

Jordbruksverket har redan gjort ett arbete med att utveckla systemlösningarna för veterinärernas rapportering, bl.a. genom att möjliggöra en automatisk överföring av uppgifter från veterinärernas journalföringssystem under förutsättning att veterinären har ett databaserat system som fungerar för sådan rapportering. På så vis kan tidsåtgången och den admi-

nistrativa bördan för veterinärerna, som *Anicura* m.fl. tar upp, begränsas till ett minimum eftersom det inte krävs några ytterligare åtgärder från veterinärens sida utöver den journalföring som ändå ska ske. Det behövs dock, som anges i avsnitt 7 och 10.1, ytterligare utveckling av systemen för den utökade uppgiftslämning som nu föreslås och för att åtgärda tidigare brister. Denna utveckling måste ske i samarbete med veterinärföretagen och de företag som utvecklar journalföringssystemen. Avsikten är dock att man genom detta arbete så långt som möjligt ska kunna undvika sådana problem med den automatiska överföringen som *Svensk Fågel* och *Evidensia* beskriver.

Svensk travsport och *Gröna arbetsgivare* menar att kostnaden för utvecklingen av de tekniska systemen för inrapportering måste finansieras med statliga medel. Kostnaderna för utvecklingen kommer delvis, när det gäller Jordbruksverkets arbete med systemutvecklingen, att bäras av staten. Det kan dock inte uteslutas att det initialt uppstår kostnader även för veterinärföretagen, som också kan påverka djurhållarna i form av högre priser för djursjukvård.

För de veterinärer som inte har ett journalföringssystem som möjliggör sådan automatisk överföring av uppgifter innebär de utökade kraven också på sikt en tillkommande administrativ börda och en viss tidsåtgång för att manuellt lämna uppgifterna till Jordbruksverket. I sådana fall finns också en risk att kostnaden för denna hantering kan innebära att ett högre pris tas ut av djurhållaren för veterinärens arbete. Detta kan därmed också påverka konkurrensförhållandena mellan olika veterinärföretag. Det bedöms dock vara en relativt liten andel av veterinärerna som måste lämna uppgifter manuellt.

Lundens djurhälsa befarar att ökade administrativa krav kan leda till bristande fokus på djurens hälsoläge, arbetsmiljöproblem och svårigheter att rekrytera veterinärer till vissa delar av djursjukvården. Regeringen bedömer dock att sådana konsekvenser kan undvikas med tydliga regler och lämpligt utformade tekniska system för inrapportering.

Det föreslås, som anges i avsnitt 7, att bestämmelserna om uppgiftsskyldighet ska träda i kraft den 1 oktober 2025, med hänsyn till att Jordbruksverket behöver tillräcklig tid för att tillsammans med berörda aktörer förbereda föreskrifter och tekniska system. Det finns inför ikraftträdandet också behov av informationsinsatser från Jordbruksverket riktade till veterinärer och andra berörda aktörer.

För berörda djurhållare innebär i övrigt de föreslagna bestämmelserna en tydligare reglering av de uppgifter om användning av läkemedel i den egna djurhållningen som ska lämnas till Jordbruksverket. För de organisationer för avel eller djurhälsa som använder (i dagsläget Växa Sverige) eller önskar använda djurhälsodata i sin verksamhet, ger den föreslagna regleringen en möjlighet till att få ut sådana uppgifter.

Att vissa organisationer har möjlighet att ta del av sekretessbelagda uppgifter kan, som berörs i avsnitt 8, ge dessa organisationer en viss konkurrensfördel i förhållande till andra aktörer som inte har möjlighet att ta del av samma uppgifter. Som anges i avsnitt 8 bedömer regeringen dock att det är nödvändigt att avgränsa möjligheten att ta del av uppgifter på det sätt som föreslås.

Den föreslagna bestämmelsen om tystnadsplikt för den som deltar eller har deltagit i verksamheten hos en organisation för avel eller djurhälsa när

det gäller djurhälsodata har i sig inga omedelbara konsekvenser för berörda personer. Om en sådan tystnadsplikt överträds kan det dock bli aktuellt med straffrättsligt ansvar, se 20 kap. 3 § brottsbalken.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

7 a § Den som deltar eller har deltagit i verksamheten hos en organisation som har fått rätt att anordna kontroll enligt 3 § 2 får inte obehörigen röja eller utnyttja uppgifter som han eller hon har tagit del av, om uppgifterna är sådana som avses i 2 kap. 4 a § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

I paragrafen, som är ny, finns en bestämmelse om tystnadsplikt för vissa personer inom organisationer för avel och djurhälsa. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Tystnadsplikten gäller den som deltar eller har deltagit, t.ex. på grund av anställning, i verksamheten hos en sådan organisation för avel och djurhälsa som har fått rätt att anordna avels- eller djurhälsokontroll av djur genom beslut av Jordbruksverket enligt 3 § 2 lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. Tystnadsplikten omfattar sådana uppgifter som veterinärer har lämnat till Jordbruksverket om användning av läkemedel för behandling av djur och om andra åtgärder för behandling av djur enligt lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som Jordbruksverket därefter har lämnat till ut till organisationen för avel och djurhälsa. Sådana uppgifter kan omfattas av sekretess hos Jordbruksverket enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Innebörden av obehörighetsrekvisitet ska tolkas med ledning av de skaderekvisit som finns i motsvarande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen.

11.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

2 kap.

Uppgiftsskyldighet för veterinärer

4 a § En veterinär ska till Statens jordbruksverk lämna uppgifter om

1. användning av läkemedel för behandling av djur, och
2. andra åtgärder för behandling av djur.

I paragrafen regleras veterinärers skyldighet att lämna vissa uppgifter om behandling av djur till Jordbruksverket. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Paragrafen ändras och en punktuppställning införs. Av första punkten framgår att en veterinär till Statens jordbruksverk ska lämna uppgifter om

användning av läkemedel för behandling av djur. Ändringen innebär att uppgiftsskyldigheten utökas till att avse användning även av andra läkemedel för behandling av djur än antimikrobiella läkemedel. Med läkemedel avses varje substans eller kombination av substanser som tillhandahålls med uppgift om att den har egenskaper för att förebygga eller behandla sjukdom hos människor eller djur, eller kan användas på eller tillföras människor eller djur i syfte att återställa, korrigera eller modifiera fysiologiska funktioner genom farmakologisk, immunologisk eller metabolisk verkan eller för att ställa diagnos, se 2 kap. 1 § läkemedelslagen (2015:315). I uttrycket läkemedel ingår också substanser eller kombinationer av substanser som är avsedda för avlivning av djur, se artikel 4.1 i EU-förordningen om veterinärmedicinska läkemedel.

I *andra punkten* införs en skyldighet att lämna uppgifter om andra åtgärder för behandling av djur.

Avgörande för vad som är en läkemedelsbehandling eller en annan åtgärd för behandling av ett djur som ska rapporteras är att åtgärden vidtas med en veterinärs medverkan inom ramen för hans eller hennes verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

Med djurens hälso- och sjukvård avses enligt 1 kap. 3 § dels åtgärder som vidtas för att medicinskt förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom, skada eller därmed jämförligt tillstånd hos djur, dels utförande av operativa ingrepp på eller givande av injektioner till djur i andra syften. Verksamheten omfattar därmed vissa åtgärder på djur som inte primärt vidtas av skäl som har med djurens hälsotillstånd att göra utan som utförs som en konsekvens av djurhållningen i sig. Det kan bl.a. handla om avlivning av djur av skäl som inte är veterinärmedicinskt befogade och om kastrering av djur (se prop. 2008/09:94 s. 55–56).

Exempel på andra åtgärder för behandling av djur som kan omfattas av uppgiftsskyldigheten är avlivning som sker utan läkemedelsanvändning, åtgärder vid förlossningsproblem och behandling av mastit (dvs. juverinflammation) genom tätare mjölkning.

Ändringen innebär också att hittillsvarande andra och tredje styckena tas bort. Motsvarande bestämmelser finns nu i 2 kap. 5 §.

Bemyndigande

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. undantag från kravet i 1 a § andra stycket att journaler ska vara skrivna på svenska,

2. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §,

3. *omfattningen av uppgiftsskyldigheten enligt 4 a § för veterinärer i enskild verksamhet,*

4. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

5. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

6. de ytterligare skyldigheter för vårdgivare och djurhälsopersonal som behövs för en god och säker vård.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten enligt 4 a § för veterinärer i allmän verksamhet.

I paragrafen finns vissa bemyndiganden att meddela föreskrifter för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Övervägandena finns i avsnitt 7.

I *första stycket* får *tredje punkten* ett nytt innehåll. I punkten finns ett bemyndigande att meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten enligt 4 a § för veterinärer i enskild tjänst. Punkten motsvarar hittillsvarande 4 a § andra stycket. I föreskrifterna får anges bl.a. vilka uppgifter om läkemedelsbehandlingar och andra åtgärder för behandling av djur som ska lämnas, hur uppgifterna ska lämnas och inom vilken tid.

I *andra stycket*, som är nytt, finns en upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten enligt 4 a § för veterinärer i allmän verksamhet. Stycket motsvaras av hittillsvarande 4 a § tredje stycket. I föreskrifterna kan, på motsvarande sätt som för veterinärer i enskild verksamhet, anges bl.a. vilka uppgifter om läkemedelsbehandlingar och andra åtgärder för behandling av djur som ska lämnas, hur uppgifterna ska lämnas och inom vilken tid.

Övriga ändringar är endast redaktionella.

11.3 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap.

25 d § Sekretessen enligt 23 § hindrar inte att en uppgift lämnas ut till en organisation för avel eller djurhälsa som har fått rätt att anordna kontroll enligt 3 § 2 lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. enligt vad som föreskrivs i förordningen (2025:000) om djurhälsoregister.

I paragrafen, som är ny, finns en sekretessbrytande bestämmelse. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Bestämmelsen gör det möjligt för Jordbruksverket att lämna vissa uppgifter som omfattas av sekretess till en sådan organisation för avel eller djurhälsa som har fått rätt att anordna kontroll genom beslut av Jordbruksverket enligt 3 § 2 lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. Vilka uppgifter som får lämnas ut framgår av förordningen (2025:000) om djurhälsoregister. Uppgifterna kan omfattas av sekretess hos Jordbruksverket enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Sammanfattning av promemorian En utvidgad insamling och utlämning av djurhälsodata

I denna promemoria föreslås en utvidgad skyldighet för veterinärer att lämna uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur och om andra åtgärder för behandling av djur, s.k. djurhälsodata, till Statens jordbruksverk (Jordbruksverket). Det föreslås också uppgiftsskyldighet för Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt gentemot varandra och vissa andra myndigheter när det gäller djurhälsodata för att göra det möjligt för berörda myndigheter att utbyta uppgifter utan hinder av sekretess. Det föreslås även sekretessbrytande bestämmelser för att göra det möjligt för Jordbruksverket att lämna ut sådana uppgifter till privata avels- och djurhälsoorganisationer som har ett behov av uppgifterna i sin verksamhet. Vidare föreslås att det införs en bestämmelse om tystnadsplikt för den som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar eller har deltagit i verksamhet hos en organisation för avel eller djurhälsa när det gäller djurhälsodata. Slutligen föreslås att det i en särskild registerförordning tas in bestämmelser om hanteringen av djurhälsodata. Förslagen innebär en komplettering till de bestämmelser om insamling och utlämnande av uppgifter om användning av antimikrobiella läkemedel för behandling av djur som trädde i kraft den 1 april 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m.¹

dels att rubriken närmast före 9 c § ska lyda ”Tystnadsplikt vid offentlig kontroll”,

dels att det ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

Den som på grund av anställning eller på något annat sätt deltar eller har deltagit i en verksamhet hos en organisation som har fått rätt att anordna kontroll enligt 3 § 2 får inte obehörigen röja eller utnyttja sådana uppgifter om användning av läkemedel för behandling av djur eller annan behandling av djur som avses i 2 kap. 4 a § lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som han eller hon har tagit del av.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2024.

¹ Senaste lydelse av rubriken närmast före 9 c § 2021:172.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 a och 5 §§ lagen (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 a §¹

En veterinär ska till Statens jordbruksverk lämna uppgifter om användning av *antimikrobiella* läkemedel för behandling av djur.

En veterinär ska till Statens jordbruksverk lämna uppgifter om

1. användning av läkemedel för behandling av djur, *och*

2. *andra åtgärder för behandling av djur.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten för veterinärer i enskild verksamhet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten för veterinärer i allmän verksamhet.

5 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. inskränkningar i rätten att överlåta arbetsuppgifter enligt 3 §,

2. *omfattningen av uppgiftsskyldigheten enligt 4 a § för veterinärer i enskild verksamhet,*

2. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veteri-

3. begränsningar av eller förbud mot användning inom djurens hälso- och sjukvård av antimikrobiella medel vid behandling av djur i de fall sådana begränsningar eller förbud är förenliga med artikel 107.7 och 107.8 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veteri-

¹ Senaste lydelse 2023:90.

² Senaste lydelse 2023:90.

närmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

3. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

4. de ytterligare skyldigheter för djurhälsopersonalen som behövs för en god och säker vård.

närmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG,

4. förbud mot innehav, tillhandahållande eller användning inom djurens hälso- och sjukvård av immunologiska veterinärmedicinska läkemedel om något av villkoren i artikel 110.1 i förordning (EU) 2019/6 är uppfyllt, och

5. de ytterligare skyldigheter för djurhälsopersonalen som behövs för en god och säker vård.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om omfattningen av uppgiftsskyldigheten enligt 4 a § för veterinärer i allmän verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2024.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att det i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska införas en ny paragraf, 30 kap. 25 d §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

25 d §

Sekretessen enligt 23 § hindrar inte att en uppgift lämnas ut till en organisation för avel eller djurhälsa som har fått rätt att anordna kontroll enligt 3 § 2 lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m. enligt vad som föreskrivs i förordningen (2024:000) om djurhälsoregister.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2024.

Följande remissinstanser har yttrat sig över promemorian En utvidgad insamling och utlämning av djurhälsodata: Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård, Anicura TC AB, Domstolsverket, E-hälsomyndigheten, Evidensia Djursjukvård AB, Folkhälsomyndigheten, Försvarsmakten, Förvaltningsrätten i Jönköping, Förvaltningsrätten i Umeå, Gröna arbetsgivare, Gård & Djurhälsan, Integritetsskyddsmyndigheten, Kammarrätten i Göteborg, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Lantbrukarnas Riksförbund, Livsmedelsverket, Lundens djurhälsa, Läke- medelsverket, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Matfiskodlarna AB, Regelrådet, Statens jordbruksverk, Statens veterinär- medicinska anstalt, Svenska Fåravelsförbundet, Svenska Kennelklubben, Svenska Samernas Riksförbund, Svensk Fågel, Svensk travsport, Sveriges lantbruksuniversitet, Sveriges Nötköttsprouducenter, Sveriges Veterinär- förbund och Växa Sverige.

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig över promemorian: Havs- och vattenmyndigheten, De forskande läkemedelsföretagen (Lif), Länsstyrelsen i Skåne län och Sveriges akademikers centralorganisation (SACO).

Följande remissinstanser har inte yttrat sig över promemorian: Hushåll- ningssällskapet, Hästnäringens nationella stiftelse, Läkemedelshandlarna, Naturvetarna, Näringslivets regelnämnd, Svenska Hästavelsförbundet, Svenska Ridsportförbundet, Svenska Ägg, Svensk Mink, Sveriges Biodlares Riksförbund, Sveriges Grisföretagare, Sveriges Kattklubbars Riksförbund, Vi Nordic och Zoobranschens Riksförbund.

Utöver de som fått betänkandet på remiss har yttrande inkommit från Axfoundation, JEB AB, Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien, Länsstyrelsen i Gotlands län, Riksarkivet, Stiftelsen Lantbruksforskning och Stiftelsen Hästforskning (gemensamt svar), och Svenska institutet för standarder (SIS).